LATVIJAS UNIVERSITĀTES IZDEVUMS

IZNĀK KOPŠ
1922. GADA
25.SEPTEMBRA

universitātes avīze

TREŠDIENA,
1998.GADA
16. DECEMBRIS

№8

APTAUJA

Gads Universitātē

"UA" mēģināja noskaidrot studentu un mācībspēku domu lidojumu saistībā ar mūsu *Alma mater*. Daudzi teica, ka neko nezina un neko neatceras, bet daudzi atceras kaut ko līdzīgi, izskanēja arī kāda oriģinālāka atbilde.

Jautājām, lūk, ko:

1. Kāds, jūsuprāt, ir šī gada nozīmīgākais fakts vai notikums, saistīts ar Latvijas Universitātes vārdu?

2. Gada cilvēks Universitātē.

3. Kāda būtu jūsu dāvana Universitātes 80 gados?

Iztaujājusi **ARNITA ĀLMANE.**

Nozīmīgākais fakts, kas noticis šajā gadā LU?

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes studenti nosauca šādus faktus:

* Labāk iepazinu savus kursa biedrus.
* Skolu psiholoģijas konference.
* Studentu padomes vēlēšanas.
* Izstāde, auditorijas atklāšana.
* Skate.

Savukārt ģeogrāfi:

* Tas, ka es te iestājos.
* Dzimšanas dienu svinības LU un piedalīšanās konkursā.
* Ģeorallijs - tas bija forši!
* Vasaras prakse.

Ķīmiķu viedoklis:

* 1. kursa iesvētību balle - "Bet Elviss ir dzīvs" - 60. gadu stilā, kas notika novembra beigās.
* Ķīmiķu dienas.
* Iesvētības.
* LU jubileja.

Spilgtākais notikums studiju procesā

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes studentu atbildes:

* Ceru, ka tāds vēl būs.
* Katra diena ir spilgta.
* Pēdējā sesija.
* Prakse Vaivaros - smilšu dzīvnieciņu veidošana.
* Pagājušā gada izstāde Ziemassvētkiem.
* Lekcijas ir ļoti saistošas.
* Lekcijas un otras pusītes meklēšana.

Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes pārstāvji:

* Praktiskie darbi ģeoloģijā.
* Darbs pie datora.
* Lekcijas un kontroldarbi - rezultātu uzzināšana.

Ķīmijas fakultātē:

* Eksāmenu kārtošana, sesijas.
* Fukšu balle.

Ko jūs nosauktu par Gada cilvēku Universitātē?

Pedagogi un psihologi izvirza:

* Igors Puškarevs - interesants cilvēks.
* Studentu padomes cilvēki - Artūrs Kalniņš utt.
* Ērika Lanka.

Ģeogrāfi balso par Ievu Bondari.

Ķīmiķu domas dalās:

* Švinskis - KNZ studentu padome.
* Students - Jānis Švinskis - LUKF studentu pašpārvaldes priekšsēdētājs.
* Valters Paiders - aktīvs cilvēks, kas pielicis daudz pūļu ķīmiķu avīzes veidošanā.

Kāda būtu jūsu dāvana Universitātei tās 80 gadu jubilejā?

Pedagogu un psihologu veltes:

* Liels, liels balons vai balons ar portretiem.
* Visvairāk vēlētos uzdāvināt naudu, lai nebūtu jāmaksā par studijām.
* Nākotnes dāvana - tas, ka es te mācos.
* Labas sekmes.
* Laba bibliotēka ar plašām telpām, labu aprīkojumu un datoriem.

Ģeogrāfi neskoposies ar

* konfektēm, lai saldāka dzīve.

Dāvinātu

* jaunus datorus, lai nebūtu jāstāv pie tiem rindā;
* sienas gleznojumus;
* daudz zinātnisko darbu, lai zinātne "aug" uz augšu.

Ķīmiķi ir pašpārliecinātāki:

* paši mēs esam labas dāvanas;
* vairāk datoru un jaunu tehnisko aprīkojumu.

Dažu mācībspēku prātulas:

Inta Tiltiņa - Psiholoģijas katedras vadītāja:

1. Starptautiskais psihologu kongress, kurā piedalījās 40 dalībvalstis.
2. Mēs paši - kā pasniedzēju un kā studentu kolektīvs. Tās ir spēcīgas attiecības, iespējas realizēt idejas.
3. Uzdāvinātu savu neatmaksāto darbu.

Silvija Kristapsone - lektore psiholoģijas katedrā.

1. Akreditācijas uzsākšana.
2. Ivars Lācis - zinātņu prorektors.
3. Lai LU saglabā pirmo pozīciju mūsu valstī, nezaudē savu individualitāti. Lai saņemtu nepieciešamo finansējumu, jo tas ir ļoti nepieciešams. Tāpat nepieciešama reforma samaksas, t. i., algu sistēmā.

2. lpp.▶

ŠAJĀ NUMURĀ:

Ziemassvētku un Jaunā gada gaidās pasaulē un pie mums Latvijā, Universitātē...

Atklāts sociālās pediatrijas centrs 2. lpp.

LU viesojās profesors Ole Espersens - 2.lpp
un strādāja docents Alvīds Butkus - 3. lpp

Rubrikā "Iepazīsimies" Nacionālā teātra režisors Edmunds Freibergs par maskām un būtību,
rakstniece Gundega Repše un viņas grāmata par mākslinieku Kurtu Fridrihsonu
"Distance un maigums ir vissvarīgākais cilvēku attiecībās" - teikusi Kurta māte savam dēlam

JAUNUMI

Lai problēmbērni smaidītu

Rūpēs par to 26. novembrī Medicīnas fakultātē tika atklātas jaunā Sociālās pediatrijas centra telpas. Tās atrodas Rīgā, Jāņa Asara ielā 5. Uz svinīgo notikumu pulcējās gan LU, gan Medicīnas fakultātes vadība, mācībspēki un mediķi.

Notikumu ievadot, skanēja Baha "Sonāte". Kad visi bija ieradušies, uzrunu klātesošajiem teica centra direktors - ārsts neirologs Valdis Folkmanis. Viņš atzīmēja, ka šis ir pirmais solis ceļā uz to, lai arī Latvijā būtu konkrēta vieta, kurā mediķi, pedagogi un psihologi palīdzētu bērniem, kuriem ir dažādas - gan psihiskas, gan fiziskas problēmas, integrēties sabiedrībā.

LU rektors, profesors Juris Zaķis atzīmēja, ka ir iepriecināts par medicīnas atkalatgriešanos Universitātē un par to, ka Medicīnas fakultātē strādā erudīti un augsti profesionāli mācībspēki. Par to liecina arī šī centra atklāšana, kurā tiks strādāts ar bērniem, kuri ir pirmsskolas vecumā un vēl īsti nespēj pastāstīt par savām sāpēm. Pieaugušie darīs visu, lai pēc iespējas ātrāk atklātu bērnu ciešanu cēloņus un palīdzētu tos novērst.

No Vācijas bija ieradies profesors Teodors Hellbrugs, kurš jau 30 gadus nodarbojas ar sociālās pediatrijas centru izveidošanu. Vācijā viņš izveidojis 100, bet citur pasaulē - 50 centrus. Tajos tiek strādāts pēc Montessori metodes. Speciālistu atziņas ir tādas, ka, piemēram, dzirdes problēmas bērnam iespējams diagnosticēt līdz sešu mēnešu vecumam, un tad iespējams viņam palīdzēt tā, ka bērns spēs runāt savas mātes valodā.

Profesors izteica lielu prieku par veiksmīgo sadarbību ar LU rektoru J. Zaķi, kuras rezultātā sākās šis darbs, kā arī izteica savu atbalstu un vēlmi palīdzēt. Viņaprāt, veiksmīgi centru vada tā direktors Valdis Folkmanis, kurš mācījies Minhenes Bērnu rehabilitācijas centrā, apgūstot Montessori atveseļošanās pedagoģijas ciklu.

Medicīnas fakultātes dekāns, profesors Uldis Vikmanis vēlēja Sociālās pediatrijas centram veiksmīgu darbu zinātniskajā jomā, un to, lai speciālistiem nekad neaptrūktu žēlsirdības, kas būs vajadzīga gan mazajiem pacientiem, gan viņu vecākiem.

Vācijas sūtniecības pārstāvis Fabrī Veilands pauda viedokli, ka ikvienu valsti raksturo ne tikai tās ekonomiskie rādītāji, bet gan tas, kā šajā zemē klājas grūtdieņiem. Valsts, kas investē līdzekļus šo problēmu risināšanā, ir uz pareizā ceļa.

Kā pēdējais oficiālajā daļā runāja centra direktors - ārsts neirologs, pedagoģijas zinātņu maģistrs Valdis Folkmanis. Viņš teica lielu "paldies" cilvēkiem, kas palīdzējuši, lai būtu šī diena. Tostarp, profesoram Hellbrugam, LU rektoram J. Zaķim, Medicīnas fakultātes dekānam U. Vikmanim, kolēģiem, kā arī savai ģimenei.

Pēc oficiālās daļas pasākuma dalībniekiem bija iespēja aplūkot arī jaunās Sociālās pediatrijas centra telpas.

Arī "UA" vēl, lai veiksmīga šī centra darbība - gan mazo pacientu, gan viņu vecāku dzīvē!

MĀRA SADOVSKA

foto - ANDRIS DZENIS

Sociālās pediatrijas centra atklāšanas svētkos tā direktors Valdis Folkmanis (pa kreisi) un profesors no Vācijas Teodors Hellbrugs

Aptauja

◄ 1. lpp.

Kāda docente Ģeogrāfijas fakultātē:

1. Studentu apmācības pāreja uz mācību programmām. Uzsākta studentu kreditēšana.

3. Vēlējums studentiem, sagaidot 80 gadu jubileju:

lai ar saviem pētījumiem uzstātos svešvalodās un būtu lepni par to ne tikai Latvijā.

Kāds docents Ģeogrāfijas fakultātē:

1. Nekas tāds īpašs LU mērogā nav noticis.

2. Nevaru iedomāties.

3. Kārtīga bibliotēka. Lai būtu vairāk mācību literatūras un grāmatas, kas nav novecojušas.

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes studiju prodekāns, docents Oskars Zīds

1. Nozīmīgais fakts Universitātē - "augšanas grūtības", virzoties uz patiesi brīvām Universitātes tipa studijām pētniecības un kultūras centros, kur iespējams savienot fundamentālos zinātniskos un profesionālos darbības pētījumus un praksi.

Notikums gada garumā ar turpinājumu arī nākamajā tūkstošgadē.

2. Gada cilvēks Universitātē - students (gan bakalaura, gan maģistra u. c. studiju programmās), kurš pamodies no demokrātijas sākumposma miega un sāk izrādīt interesi par notiekošo un aktīvi iesaistās Universitātes akadēmiskajā un sabiedriskajā dzīvē.

3. Dāvana LU 80 gadu jubilejā - tie ir gandrīz 4000 absolventu, kuri beiguši mūsu fakultāti tās pastāvēšanas piecpadsmit gados un pašreizējie 3512 studenti, maģistranti un doktoranti, kā arī - ieguldījums Izglītības zinātņu pētniecībā cīņā ar postkomunistiskajām ilgām pēc bijušajiem laikiem.

ZANDA REINFELDE apkopojusi teologu, juristu, fizmatu un filologu atbildes.

1. LU vēlēšanas; LU jubileja; atjaunotā Medicīnas fakultāte; Ķīnas vēstniecības dāvinājums; nezinu, nekas tāds svarīgs nav noticis; ilgi jādomā.

2. Jautāti par būtisku brīdi studiju procesā, studenti domā tā:

Nezinu, nekas vēl nav noticis; pirmā stipendija; stipendijas paaugstināšana/pazeminināšana; studiju maksas paaugstināšana; saņemts pirmais kredīts; pati iestāšanās fakultātē; gaidāmā pirmā sesija; beigušās lekcijas pie kāda, ne visai patīkama pasniedzēja.

3. LU Gada cilvēks:

* Nezinu, nav ne jausmas;
* J. Zaķis - jo viņš ir šīs Universitātes rektors;
* O. Lāms - pasniedzējs Filoloģijas fakultātē, jo šajā gadā pilnīgi mainījis imidžu;
* Filoloģijas fakultātes garderobists;
* es - kāpēc gan nē?

4. Dāvana LU:

* Neko nedāvinātu, kāpēc man būtu kaut kas jādāvina;
* savas zināšanas; vāzi; puķes; datorus; muzikālo centru; grāmatas.

Datorikas nodaļas lektors Viesturs Vēzis atceras LU 79 gadu jubileju un faktu, ka ir atjaunota Medicīnas fakultāte.

Par gada cilvēku izvēlētu profesoru Agni Andžānu, jo viņš daudz darījis matemātikas popularizēšanā u. c.

Ja varētu, tad LU dāvinātu daudz labu mācību grāmatu un daudz datoru.

ANDRIS ŠIROVS iztaujājis Bioloģijas fakultātē.

V. Spuņģis, Bakalaura programmas direktors:

1. Par visu LU ir grūti teikt, jo tā ir ļoti liela, bet, ņemot vērā, ka arī Bioloģijas fakultāte ietilpst LU, tad

Vācijas Tautsaimnniecības prēmija Latvijā

foto - TOMS GRĪNBERGS

Prēmijas ieguvēji a/s "DATI" pārstāvji

Vācijas Tautsaimniecības prēmiju - 1500 latus šogad saņēma a/s "Dati". Konkursā par prēmiju piedalījās 33 firmas. Žūrijas komisija par labāko atzina to firmu, kurai visseksmīgāk veicies darbs ar sadarbības partneriem Vācijā.

A/s "Dati" jau piecus gadus ir ģenerālsponsors Latvijas Izglītības fonda mērķprogrammai "Izglītībai, zinātnei un kultūrai". Ar "Datu" atbalstu aizvadītajā gadā izdotas desmit grāmatas. Tajā skaitā J. Bārzdiņa, J. Tentera un Ē. Viļuma grāmata "Biznesmodelēšanas valoda GRAPES-BM 4.0 un tās lietošana". Grāmata tika dāvināta arī Latvijas augstskolām.

LU Latvijas presē

Ir pagājis vēl viens gads. Gandrīz gads. Vēl dažas dienas, un varēs teikt - ir pagājis vēl viens gads. Šajā gadā ir daudz kas piedzīvots un pārdzīvots, iepazīts un aizmirsts... Mums visiem, mūsu valstij un, protams, arī mūsu Universitātei.

Paši nozīmīgākie ne tikai valsts, bet arī pasaules notikumi parasti tiek atspoguļoti presē. Tur meklējama arī atbilde, ar ko LU izcēlusies šogad.

Aplūkojot tādus preses izdevumus kā "Dienu" "Neatkarīgo Rīta Avīzi", "Jauno Avīzi", "Rīgas Balsi", "Vakara Ziņas", "Izglītību un Kultūru" var gūt priekšstatu par LU, saistībā ar dažādiem notikumiem. Galvenokārt tie ir raksti par augstāko izglītību, minēts tas pozitīvais - kas Universitātē jauns ieviests, ko tā jaunu ir saņēmusi, īpaši izcelts tāds notikums kā atjaunotā Medicīnas fakultāte LU.

Bez politikas neiztikt pat runājot par Universitāti. Nezin kāpēc masu mediji milzīgu uzmanību veltījuši faktam par Andra Čevera iestāšanos (godīgu vai ne) LU Juridiskajā fakultātē. Tikpat daudz rakstu ir par bijušā tieslietu ministra Dzintara Rasnača mācību parādiem LU. Avīzes neatstājušas arī bez ievērības tādu notikumu kā vēlēšanas LU. Tas gan nav nozīmīgs notikums valstij, bet LU gan. Ko tur teikt - bez politikas nu nekādi nevar iztikt.

Neiztikt arī bez intrigām un kaut kā noslēpumaina - avīzēs atrodams tāds fakts kā sektas darbība LU telpās!

Laikrakstā "Izglītība un Kultūra" var atrast interviju ar Juri Zaķi. Pieminēšanas vērts ir dāvinājums LU, ko pasnieguši Ķīnas vēstniecības pārstāvji.

Tādi ir bijuši svarīgākie notikumi LU, par kuriem varēja uzzināt ikviens Latvijas iedzīvotājs (un ne tikai Latvijas), kurš šajā gadā lasījis avīzes.

Pēc LU rektora preses sekretāra Jura Vaidakova sniegtās informācijas materiālu sagatavojusi

ZANDA REINFELDE

Cilvēktiesību deklarācijai - 50 gadi

Pagodināts par uzaicinājumu uzstāties LU, lekciju "Kā padarīt vispārējo cilvēktiesību deklarāciju par īstenību?" nolasīja profesors Ole Espersens. Profesors ir Baltijas jūras valstu padomes komisārs demokrātisko institūciju un cilvēktiesību, ieskaitot pie mazākumgrupām piederošo personu tiesību, jautājumos.

O. Espersena kungu uz Universitāti uzaicinājis LU Juridiskās fakultātes Cilvēktiesību institūts. Zīmīgi, ka šogad Cilvēktiesību deklarācijai atzīmē 50. gadadienu. Profesors uzsver, ka deklarācija ir universāls dokuments, tai nav laika robežu. Tā ir tulkota 250 valodās. Atbildot uz jautājumu: kā panākt, lai Deklarācija kļūtu par īstenību? Atbilde ir: dari kaut ko! Izlasi un zini Vispārējo cilvēktiesību deklarācijas 30 pantus, un - dari kaut ko.

Deklarācijā apzinātas pilsoniskās un politiskās, kā arī ekonomiskās, kultūras un sociālās tiesības. Tā izgaismo visus cilvēcisko attiecību un mijiedarbības aspektus. Tas ir nedalāms kopums, neapstrīdamu tiesību pakete, kas uzliek lielu atbildību un pienākumu valdībām, kuras ir pieņēmušas Deklarāciju.

Jautāts, kā likt Latvijas valdībai godīgi sadalīt ierobežotos ekonomiskos rezursus un nepielietot realizācijā dubultstandartus, profesors atbildēja: ievēliet pareizās partijas un pareizos cilvēkus!

Jebkuras demokrātiskas sabiedrības stūrakmens ir 19. pants, kas nosaka, ka "ikvienam ir tiesības uz uzskatu un vārda brīvību."

ILZE BRINKMANE

Gads Universitātē

varu teikt, ka esmu pasniedzējs, salīdzinoši nelielu laika periodu, tad visi notikumi liekas spilgti fakultātē - lekcijas, prakses, studentu "tusiņi" u. c.

2. Spilgtākais notikums studiju procesā man ir atziņa, ka arī pasniedzējiem vēl ir jāmācās.

3. Grūti teikt par LU, bet Bioloģijas fakultātē - tas ir pasniedzējs Uldis Kondratovičs. Tas ir tāpēc, ka viņš organizē bioloģijas pamatu ielikšanu studentiem, un no tā ir ļoti atkarīgs, kas un kā notiks tālāk.

4. Mana dāvana? Sakārtota bioloģijas mācīšanas sistēma LU.

I. Muižnieks, profesors, Bioloģijas fakultātes dekāns

1. Aristoteļa svētki, izlaidums - tie ir lielākie notikumi.

2. Jaunās bioloģijas programmas izveidošanas TEMPUS projekta ietvaros.

3. Ir grūti nosaukt vienu konkrētu cilvēku kā Gada cilvēku LU, kas būtu ietekmējis vai mainījis citu cilvēku rīcību. Protams, tas varētu būt Juris Zaķis, jo viņš ir LU rektors un nepārtraukti ietekmē LU dzīvi un citas lietas. Gada notikums ir salīdzinoši pozitīvs LU novērtējums akreditēšanas komisijā, kurā lielu darbu ielicis arī docents Aivars Simanovskis.

4. Ja ņem vērā, ka arī Bioloģijas fakultāte ir LU, tad fakultātei es varētu uzdāvināt kādu projektiņu, kas nestu naudiņu. No tā savs labums tiktu arī visai LU.

J. Aivars, profesors, Cilvēku un dzīvnieku fizioloģijas katedras vadītājs:

1. 1998. gada svarīgākais notikums LU, manuprāt, ir Medicīnas fakultātes atjaunošana.

2. Būtiskākais notikums mācību procesā - vilšanās vispārējās bioloģijas priekšmeta realizācijā. Bet tas tiks pilnveidots un nākošgad viss būs O. K.!

3. Gada cilvēks LU, manuprāt, ir UNESCO pirmā persona Frederiko Majors. Nominēju viņu tāpēc, ka ar viņa starpniecību LU Biomedicīnas centram ir uzticēts vadīt unikālu starptautisku zinātnisku projektu, ko apņēmies finansēt UNESCO. Tas dos iespēju ārzemju zinātniekiem strādāt šeit, un pašmāju zinātniekiem doties uz ārzemēm. Tāds pasākums LU vēl nav bijis.

4. Mana dāvana būs labs fizioloģijas speciālists, kas, domājams, sāks darboties ar studentiem nākošgad.

INTA GOLUBEVA ir veikusi aptauju dzimtajā Ekonomikas un vadības fakultātē, sastapusi dažus mediķus un diezgan daudz ļaužu no Vēstures un filozofijas fakultātes.

Ekonomiem svarīgākais notikums šķitis fakultātes remonts, sesija, Medicīnas fakultātes atjaunošana, Studentu padomes vēlēšanas, tādi svētki kā Studentu diena un Fukšu balle.

LU Gada cilvēks, viņuprāt, būtu M. Hansons, Ieva Bondare, J. Zaķis, bet kādam - viņa grupas biedrene.

Dāvanu vietā LU 80 gados izskanējuši vēlējumi: lai paaugstinātu stipendijas, lai būtu iespēja kopēt materiālus bez maksas, lai atceltu latviešu valodas eksāmenu, lai būtu daudz labu pasniedzēju, lai būtu vairāk labu baļļuku un foršu pasākumu, lai būtu labāks finansējums, lai Universitāte dzīvotu vēl tikpat ilgi.

Ilze Kalniņa un Gunta Strazde no Medicīnas fakultātes: protams, par nozīmīgāko faktu atzīst savas fakultātes atjaunošanu un atklāšanas svinības.

Gada cilvēks, viņuprāt, ir Jānis Priedkalns, kas lasījis lekciju anatomijas katedrā.

LU dzimšanas dienā novēlēja pieejamību Internetam jebkuram studentam.

Vēstures un filozofijas fakultātes studenti atceras Studentu dienu, Studentu padomes vēlēšanas, Aristoteļa svētkus, Medicīnas fakultātes atjaunošanas faktu, Universitātes 79 gadu jubileju un to, ka profesoram Marģeram Stepermanim palikuši 100 gadi.

Prof. U. Feldmanis atceras LU Senāta vēlēšanas, Medicīnas fakultātes atklāšanu un akreditācijas dokumentu iesniegšanu, LU Senāta vēlēšanas neaizmirst arī **prof. A. Varslavāns.** Gada cilvēks aptaujāto vidū ir LU rektors prof. J. Zaķis, *Misis Latvija* un *Misis Globe* - LU studente Ieva Bondare, profesors Heinriks Strods.

Dāvinātu vēlējumus, lai LU turpina darboties tādā pašā garā, pieturēties pie tradīcijām un reizē radīt kaut ko jaunu. **Lektors Jānis Taurēns** vēl naudu, naudu un vēlreiz naudu, kā arī stabilizēt studiju saturu. Dažs ir diezgan pesimistisks un vēl sagaidīt vismaz nākamo gadu. Ir arī vēlējums pavisam konkrēts: lai paaugstina algas tiem LU entuziastiem, kuriem šī ir vienīgā darba vieta un dāvinātu, protams, ziedus.

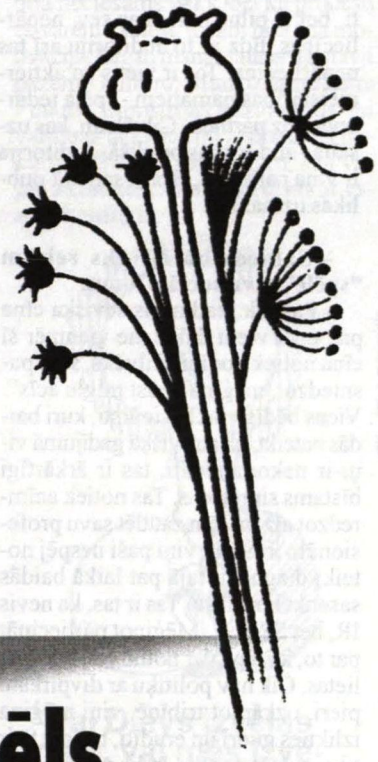

MĒS PAR SEVI

Uzņēmīga cilvēka tēls

(Vispārējās uzņēmējdarbības tendences un testa rezultātu kopsavilkums)

Studentiem no LU Ekonomikas un vadības fakultātes (un ne tikai) šī pētījuma nosaukums mēdz likties pievilcīgs. Mēs domājam, ka citiem būtu interesanti tuvāk iepazīties ar to, kādi mēs esam. Oktobrī tika izpētīta otrā kursa studentu grupa (41 cilvēks: 6 puiši un 35 meitenes; 19 - 20 g. v.). Tika piedāvāts "Vispārējās uzņēmējdarbības tendences" (VUT) tests, eksperimentu veicām profesores Rasmas Garlejas vadībā. VUT tests ir izstrādāts un sastādīts, lai noteiktu tās rakstura īpašības un tendences, kādas parasti tiek saistītas ar uzņēmīga cilvēka tēlu: nepieciešamība sasniegt savu mērķi, neatkarība, radošās tendences, spēja riskēt, darbības motivācija un mērķtiecība. Tika izdarīti dažādi pētījumi, kas galvenokārt pamatojās uz Atkinsona un Maklalenda darbiem, kas izstrādāti 1960. gadā. Šo pētījumu rezultātā savukārt izstrādāts VUT tests, kas ir iekļauts Daremas universitātes Biznesa skolas apmācības programmā.

VUT tests sastāv no 54 jautājumiem un tajā iegūtos rezultātus sadala piecās skalās:

1) nepieciešamība pēc sasniegumiem;

2) tieksme pēc neatkarības (jeb autonomijas);

3) radošās tendences;

4) mērena riska uzņemšanās;

5) dziņa un mērķtiecība.

Datu apstrādei tika izmantota Malgažotas Rašhevskas grāmata "Matemātiskā statistika". Iepazīstinām lasītājus ar pētījuma rezultātiem.

Pēc iegūtiem datiem secinām, ka visspilgtāk grupai ir izteikta nepieciešamība pēc sasniegumiem. Citiem vārdiem - labi attīstīta patstāvība, pašpārliecinātība, atbildība par darba rezultātu. Tas nozīmē, ka mums ir orientācija uz darbu un, kas arī ir svarīgi, uz rezultātiem; optimisms prevalē pār pesimismu.

Citu skalu rezultāti nav tik iespaidīgi: tie ir zemāki par vidējo rādītāju. Tātad, tādas rakstura īpašības kā nepieciešamība izteikt savas domas, nepatika izpildīt pavēles un vēlēšanās izlemt pašiem, nepadošanās grupas spiedienam diemžēl nav šī testa rezultātos. Izrādījās, ka mums ir spilgta iztēle un jaunrades tendences, tieksme sapņot vaļā acīm, ziņkārība un jaunas iespējas sagādā mums prieku.

Korelācijas koeficients liecina, ka 3. un 4. skalas ir cieši saistītas (korelācijas koeficients ir 0,58). Tas nozīmē, ka, jo augstākas ir radošas tendences, jo augstākas ir arī riska uzņemšanās tendences un otrādi.

Sadalot grupu pēc dzimuma, rezultāti tika analizēti puišiem un meitenēm atsevišķi, lai noteiktu dzimumatšķirības pēc skalām. Noskaidrojām, ka nepastāv būtiskas atšķirības starp abām šīm grupām (jo bisseriālais korelācijas koeficients ir mazāks par 0,2 un tātad nepārsniedz vidēji ciešas sakarības apakšējo robežu (0,4)).

Nobeigumā gribētos pateikt, ka izlase bija diezgan maza, lai varētu formulēt kādus konkrētākus un vispārīgākus secinājumus. Iegūtie dati attiecas tikai uz šo konkrēto izlasi. Pie tam tie atspoguļo mūsu pašu domas par mums pašiem, jo šim testam nav ticamības skalas; tātad tas ir subjektīvs un bāzējas tikai uz pašvērtēšanu, kura ne vienmēr ir adekvāta.

Gribētos pateikt sirsnīgu paldies visiem, kas palīdzēja mums izpildīt un apstrādāt šo testu, un visiem, kas piedalījās tajā un atbalstīja mūsu darbu!

ALEKSEJS MEĻIHOVS, DMITRIJS AMEĻINS, MARIJA BOČKARJOVA

VIŅI PIE MUMS

"Par latviešiem jūs dara humanitārās zinātnes"

Visu semestri Filoloģijas fakultātē Baltu valodu katedrā stažējās ALVĪDS BUTKUS. Viņš ir humanitāro zinātņu doktors, Kauņas Vītauta Dižā universitātes docents un "Letonikas" centra vadītājs.

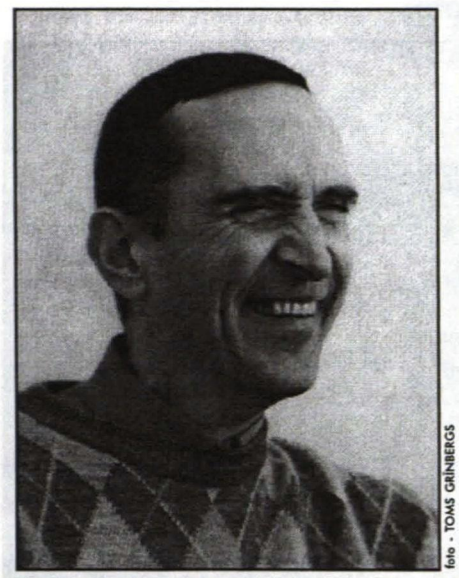

foto - TOMS GRĪNBERGS

Alvīds Butkus

Ar ko nodarbojas centrs?

Savulaik centru veidoju kopā ar Latvijas vēstniecību Lietuvā tajā laikā, kad tur strādāja Alberts Sarkanis. Daudz palīdzējis mums ir arī tagadējais vēstnieks Atis Sjakutis. Viens no centra mērķiem ir veicināt to darbu, lai mūsu universitātē tiktu mācīta latviešu valoda, folklora, literatūra un Latvijas vēsture.

Tā kā mums ir zinātniskais centrs, pētām Lietuvas latviešu valodu, etnokultūru. Lietuvā dzīvo pāri par četriem tūkstošiem latviešu, galvenokārt - pierobežā - Lietuvas pusē. Līdz šim neko daudz šo latviešu valoda un etnokultūra netika pētīta. Priecājos, ka līdz ar mani par šo darbu ieinteresējušies arī mani studenti.

Mūsu netiešais mērķis ir arī propagandēt Latvijas kultūru Lietuvā. Arī tas ir gadījies.

Kā sanācis, ka šobrīd esat Latvijā?

Tā ir gara vēsture. Pirmo reizi Rīgā stažējos 1980. gadā. Tolaik "noslīpēju" savu latviešu valodu. Šī ir mana otrā stažēšanās. Turklāt iznāca arī Filoloģijas fakultātes studentiem mācīt lietuviešu valodu.

Interese par latviešu valodu jums ir jau sen. Kā tā radusies?

- Tas ir vienkārši sentiments. Kad vēl studēju Universitātē, mani "aizskāra" tā doma, ka mēs - lietuvieši un latvieši - esam vienīgie balti pasaulē. Sāku mācīties latviešu valodu. To darot, man paplašinājās redzesloks - kļuva pieejama latviešu literatūra, iedziļinājos šajās lietās un šī vārda vislabākajā nozīmē "saindējos" ar letoniku.

Mēs ar Albertu Sarkani uzrakstījām "Lietuviešu - latviešu ceļvedi" - sarunvalodas grāmatiņu. Pēc tam Latvijai atdevu it kā parādu, laizdams klajā grāmatu "Latvieši". Tajā bija četras nodaļas - Latvijas vēsture, latviešu etnogrāfija, folklora un latviešu valoda uz mūsu - lietuviešu valodas fona.

Šajā semestrī arī laikam daudz esat paguvis izdarīt Latvijā?

Tā gan ir. Sākumā domāju, ka galvenokārt nodarbošos ar habilitācijas darba izstrādāšanu. Doktora disertācijas tēma man ir nevis letonika, bet gan Lietuvas onomāstika, proti, lietuviešu iesaukas jeb palamas. Iejaucos arī citos darbos. Izrādās, ka izdosies izdot manu grāmatu "Latvieši" krievu valodā. Protams, ka pārstrādājot krievu lasītājiem, tā palīdzēs viņiem integrēties jūsu sabiedrībā. Šī grāmata varētu iznākt apmēram pēc diviem gadiem.

Esot šeit, lekcijas lasīju ne tikai LU studentiem, bet arī Kultūras akadēmijā par tādu tēmu kā kristietība baltu tautām.

Visu darbu starpā mēs ar studentiem un līdzstrādniekiem "Letonikas" centrā rīkojām konferenci "Lietuva un Latvija XX gadsimtā". Tajā piedalījās abu mūsu valstu zinātnieki. Konferences laikā tika noslēgts līgums ar Kultūras akadēmiju, lai notiktu studentu apmaiņa starp šo augstskolu un mūsu Universitāti. Gluži tāpat, kā tas jau notiek ar Latvijas Universitāti.

Jāgatavojas arī vasaras ekspedīcijām un nākamgad tās būs jau kopā ar latviešiem.

Vai arī Latvijā varētu būt centrs, kas nodarbotos ar lietuviešu valodas, literatūras un citu kultūras vērtību pētīšanu?

- Jā, es piedāvāju latviešiem veidot "Lituānikas" centru, analogu "Letonikas" centram Kauņā. Mani kolēģi šo domu pieņēma un tas taps, sadarbojoties LU Filoloģijas fakultātei un Kultūras akadēmijai.

Filoloģijas fakultāte atšķiras no mūsu Humanitārās fakultātes Vītauta Dižā universitātē ar to, ka šeit ir tikai filoloģija. Taču humanitārās zinātnēs iekļauj arī vēsturi, etnoloģiju, pat filozofiju. Arī "Lituānikas" centrs nenodarbotos tikai ar valodas izpēti. Tādēļ lieliski būtu, ja sadarbība izveidotos starp šīm abām Latvijas augstskolām.

Vai Lietuvā studenti interesējas par latviešu valodu?

Latviešu valodas apguve ir obligāta lituānistiem jeb valodniekiem, gluži tāpat kā latviešu filoloģijas studentiem - lietuviešu valoda. Es priecājos, ka uz manām latviešu valodas lekcijām nāk cilvēki, kam valodas mācīšanās nav obligāta. Savukārt Rīgā ir cilvēki, kam interesē lietuviešu valoda.

Ko vēlat latviešiem, dodoties uz mājām?

Mans pienākums būtu vēlēt ko labu, taču es iedrošināšos kā citādi. Vēlu, lai Latvijā mainītos attieksme pret humanitārajiem, jo tā joprojām ir palikusi kā mantojums no padomju laikiem. Nereti šeit uz humanitārajiem skatās kā uz otrās šķiras cilvēkiem. Lai nākotnē humanitāro zinātņu studentiem un mācībspēkiem telpas būtu LU galvenajā ēkā, kā tas ir visur pasaulē. Jo tieši humanitārās zinātnes ir tās, kas jūs dara par latviešiem.

Pateicos LU rektoram, profesoram Jurim Zaķim par atbalstu abu mūsu augstskolu - Vītauta Dižā universitātes un Latvijas Universitātes sadarbības atbalstīšanā. Sirsnīgs paldies arī Filoloģijas fakultātes vadībai par vēlmi sadarboties ar lietuviešu kolēģiem.

Ko vēlat sev?

Labus studentus! Lai būtu vairāk studentu, kas ieinteresētos, gluži tāpat kā es - par letoniku!

MĀRA SADOVSKA

IEPAZĪSIMIES

Spēle un patiesība, forma un saturs, maska un būtība

Saruna ar Nacionālā teātra galveno režisoru Edmundu Freibergu par būtisko un to, kas par tādu tiek uzdots.

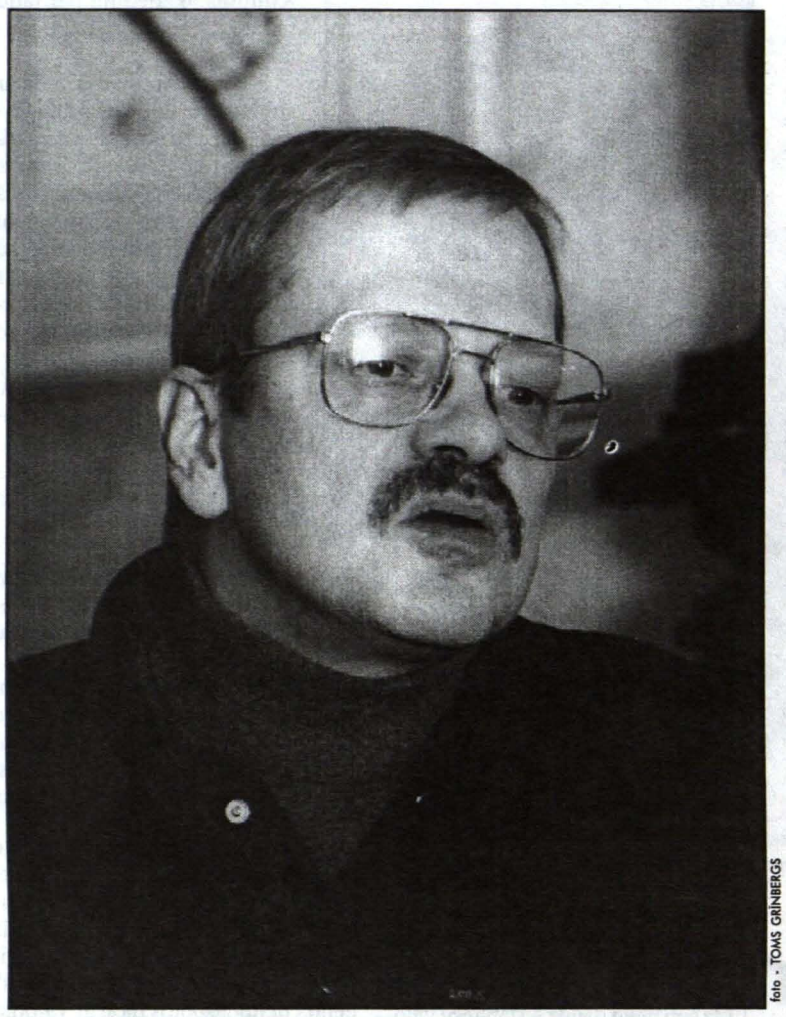

foto - TOMS GRĪNBERGS

Edmunds Freibergs

- Jūs pasniedzat aktiermeistarību Universitātes studentiem...

- Tā bija teātra kritiķes Silvijas Radzobes ideja iepazīstināt topošos teātra zinātniekus ar aktiermeistarības, režijas principiem. Tiekoties vienu stundu nedēļā tas nav iespējams pārāk plaši, bet iepazīt zināmus teorētiskus un praktiskus principus, kas saistās ar režisora un aktiera darbu, runāt par aktierapmācības metodiku, aktiermeistarību, ir iespējams.

Universitāte izsludināja, ka uz šīm lekcijām var pieteikties no visām fakultātēm, man nebija nekas pretim. Tagad interesentu ir tik daudz, ka mums jau ir trīs grupas. Var nākt jebkurš; es gan labprātāk strādātu tikai ar topošajiem teātra zinātniekiem, bet, tā kā interese bija tik liela, piekritu strādāt ar vairākām grupām. Acīmredzot teātra pasaule cilvēkiem joprojām ir liels vilinājums un vēlēšanās tajā ieskatīties ar profesionāļa acīm, ir pietiekami liela. Daļai studentu šī interese gan ar laiku mazinās - varbūt viņi bija gaidījuši kaut ko citu... Pagaidām ir ap 50 studentiem.

- Vai notiek tikai teorētiskās nodarbības?

- Iesākumā es lasu teorētisko ievadkursu. Šogad 1. semestrī mēs pamatā aplūkojām aktiermeistarības problēmas. Sākumā pārrunājam visu teorētiski, vēlāk seko praktiskas nodarbības. Man ir vairāk nekā 20 gadus ilga pedagoģiskā prakse un šajā laikā bijusi iespēja gan praktiski, gan teorētiski pētīt aktiermeistarības problēmas, iepazīties, kā audzina aktierus ārzemju augstskolās - Dānijā, ASV, Japānā. Esmu mēģinājis izveidot savu praktisko vingrinājumu sistēmu; ir interesanti vērot, kā to apgūst studenti, kuri nav topošie aktieri.

- Vai ir būtiska atšķirība starp mūsu un ārzemju skolām?

- Atšķirība ir, bet ir arī daudz kopēja. Psiholoģiskā teātra aktieru sagatavošanas pamatprincipos ir ļoti daudz kopīga - iekšējās darbības princips, procesa izpratnes un apgūšanas princips. Atšķirība varbūt ir konkrēta pedagoga metodikā.

- Vai ir talantīgi aktieri ne tikai starp topošajiem aktieriem?

- Nodarbību vēl nav bijis pārāk daudz, lai dotu kādu galīgu slēdzienu. Noteikti dažiem ir liela aktieriskās apdāvinātības pakāpe, ir viegli ierosināma iztēle, fantāzija, emocionalitāte, spēja noticēt dotajiem apstākļiem. Formulējot: aktierprofesijas pamats ir spēja patiesi darboties izdomātos apstākļos, var teikt, ka viens otrs jau pirmajās etīdēs, vingrinājumos ir parādījis, ka viņam šī spēja noticēt, aizrauties ir diezgan liela.

- Kā jūsu lekcijās apgūtās zināšanas var noderēt ikdienā?

- Zināšanas, ko studenti gūst nodarbībās, var ļoti palīdzēt. Filologiem, žurnālistiem ļoti bieži jāuzstājas publikas priekšā, tātad tādas īpašības, kas nepieciešamas aktierim uz skatuves, ir svarīgas arī viņiem - kautrīguma pārvarēšana, atbrīvošanās no psihofiziskā sasprindzinājuma, spēja loģiski darboties.

Šīs īpašības var noderēt arī daudzās citās situācijās. Pats galvenais - spēja sevi pasniegt sabiedrībā, sevi apzināties, sevi sajust. Skatos televīziju un domāju, - kā gan žurnālistiem derētu aktiermeistarības nodarbības. Reizēm viņi ir bikli, saspringuši, nepārliecinoši, līdz ar to arī īsti nepārliecina mani.

Man ir piedāvājums strādāt arī turpmāk; iespējams, ka būs arī speckurss skatuves runā, dikcijā.

- Reizēm ir spoža forma, bet nav satura...

- Reizēm cilvēks labi uzstājas auditorijas priekšā, viņš prot sevi pasniegt, ir pievilcība, asprātība, tikai tas, ko viņš runā, ir tukšs. Forma bez satura nav nekas. Bet ir arī otrādi - cilvēks runā ļoti gudri un interesanti, bet ir pilns neticības sev, nepārliecības, līdz ar to auditoriju arī tas nepārliecina. Tas ir viens no aktiermeistarības pamatiem - spēja iedarboties uz partneri. Cilvēkam, kas uzstājas auditorijas priekšā, auditorija ir viņa partneris, jāprot saņemt publikas uzmanība.

- Sabiedrībā cilvēks reizēm "spēlē" savu sociālo lomu.

- Pašlaik, kad noris sevišķa cīņa par savu vietu dzīvē, ne vienmēr šī cīņa notiek godīgi. Cilvēks, sevi pasniedzot, mēģina "pūst miglu acīs". Viens bēdīgs fakts - ir ārsti, kuri baidās pateikt, ka atsevišķā gadījumā viņi ir nekompetenti, tas ir ārkārtīgi bīstams simptoms. Tas notiek acīmredzot aiz bailēm zaudēt savu profesionālo imidžu; viņi paši nespēj noteikt diagnozi, tajā pat laikā baidās sasaukt konsīliju. Tas ir tas, ka nevis IR, bet SPĒLĒ. Mēģinot pārliecināt par to, kā nav, var notikt ļoti bēdīgas lietas. Cik nav politiķu ar divpirkstu pieri, uzkāpjot tribīnē, viņi mēģina izlikties gudri un erudīti, bet aiz tā ir tikai tukšums. Šis laiks mani biedē ar to, ka ir daudzi diezgan tukši cilvēki, kas vismaz uz brīdi ieņem kaut kādu vietu politikā. Tas nebūtu tik ļauni, ja tas, ko viņi dara vai neizdara, attiektos tikai uz viņiem pašiem. Ja tas attiecas uz tautu, tas ir ļaunāk.

- Vai fiziskās un garīgās formas līdzsvars ir būtisks?

- Viennozīmīgu atbildi grūti dot. Zenta Mauriņa fiziskajā ziņā bija invalīde, bet tas ir cilvēks, kura darbus lasot, esmu ļoti daudz ko ieguvis.

Es tomēr pirmajā vietā liktu garīgo saturu; tad ir ļoti jauki, ja tas labais vīns ir pildīts skaistā traukā. Lai gan labu vīnu var dzert kaut vai no majonēzes burciņas...

- Ko jūs pašlaik iestudējat teātrī?

- Sezonas sākumā bija sarežģīts Deglava "Rīgas" inscinējums. Mazajā zālē strādāju ar Elzu Radziņu, iestudējam amerikāņu monodrāmu "Pilnos auļos". Šajā darbā ir aktuāla tēma visām paaudzēm - tu jebkuru brīdi esi apdraudēts, dzīve var tevi pastumt malā. Šī tēma ir ļoti raksturīga Elzai Radziņai kā mākslinieciei, viņai ir bijuši ļoti daudzi likteņa pārbaudījumi, bet viņa nav padevusies. "Pilnos auļos" ir darbs par to, kā kritiskā situācijā turēties, mēģināt rast izeju - ļoti aktuāla tēma.

- Kāds ir jūsu viedoklis par Regnāru Vaivaru kā aktieri, režisoru, viņa "Kalponēm" Nacionālajā teātrī?

- Es strādāju kā pedagogs tajā kursā, kurā mācījās Regnārs Vaivars, viņš ir ļoti apdāvināts, ļoti labi dotumi arī kā aktierim. Es viņu vērtēju kā ļoti talantīgu topošu mākslinieku. Tas, ko Regnārs pašlaik dara, tās ir variācijas par tēmu; viņš meklē sevi.

Varbūt viņš ies tālāk pa šo šokējošā teātra ceļu ("Salome", "Kalpones"), varbūt atradīs sevi kādā citā risinājumā, viņam viss vēl ir priekšā. Šajā cilvēkā ir milzīgas radošās potences un talants, viņš ir pelnījis iespēju strādāt. Ļoti labi, ja pirmajā savas radošās dzīves posmā cilvēks nevis ieciklējas, bet meklē tālāk. Pārmeta, ka "Kalpones" esot pretī mūsu teātra akadēmismam, bet es domāju, ka tas nav slikti.

- Vai ir kāda izrāde, ko, jūsuprāt, vajadzētu noskatīties studentiem?

- Ieteikt ir grūti, jo gaumes mēdz būt ļoti dažādas. Daudzi studenti labi atsaucās par Mihaila Kublinska iestudēto "Ceļojošā komija galu", kas ir nopietna, traģiska un smeldzīga izrāde. Studentiem nebūtu slikti noskatīties A. Upīša "Zaļo zemi" un A. Deglava "Rīgu". Tā ir mūsu latviešu klasika un nezināt savu literatūru būtu diezgan bēdīgi. Televīzijā mēs skatāmies daudzas amerikāņu filmas, bet tām pietrūkst dvēseles, kas ir labām krievu filmām. Mēs orientējamies uz pasauli, it kā ejam uz Eiropu, bet mani ļoti biedē, cik mēs saglabāsim sevi. Tas nenozīmē, ka jābūt provinciāļiem, bet nedrīkstam pazaudēt galvu, jāprot cienīt tas, kas ir mūsu - latviešu. No mazās zāles izrādēm es ieteiktu "Sēras piestāv Elektrai", "Hamletu", "Mazo Boiji".

"Tas ir tas, ka nevis IR, bet SPĒLĒ..."

- Kāda ir jūsu attieksme pret kritiku?

- Es vienmēr izlasu to, kas ir rakstīts par manu darbu. Tā ir cieņa pret to cilvēku, kas rakstījis. Viņš ir nācis, skatījies, sevišķi, ja vēl viņam nepatīk, pēc tam to visu pārdomājis, analizējis. Pašlaik kritikā mani uztrauc, ārkārtīga polaritāte kritiķu uzskatos - vieni vērtē pozitīvi, otri - absolūti iznīcinoši. Tas ir tāpat kā noteikt diagnozi: viens ārsts konstatē, ka pacients ir absolūti vesels, otrs, ka uz nāvi slims. Rodas jautājums, vai tik atšķirīgi vērtējumi rodas neprofesionālisma, aizkulišu intrigu vai galēja subjektīvisma dēļ. Par šādu situāciju upuriem kļūst cilvēki, kas rada šo darbu un skatītāji - kā viņi tiek orientēti. Nevar būt tādas ārkārtīgi kardinālas atšķirības. Tas, ka nekādas milzīgas sirsnības un saticības starp teatrāļiem un kritiķiem nebūs, tas ir normāli. Jautājums ir par attiecību, ar kādu tiek analizētas izrādes. Lasot dažas recenzijas, šķiet, ka kritiķi viens otru mēģina pārspēt žultainumā, indīgumā, tieksmē aizvainot. Es tomēr neesmu izdarījis noziegumu, lai gan, kādreiz lasot recenzijas, tā šķiet. No kritiķu pieprasījuma jauns teātris nerodas. Patiesi jaunas formas dzimst ļoti reti, tās rada ģēniji. Profesionāla un analītiska kritika spēj stimulēt teātra veidošanās procesu, lai tas neieslīgtu pašapmierinātībā. Reizēm gan ir tā - jo sliktāka recenzija, jo vairāk publikas nāk.

- Vai kādreiz esat apzināti izmantojis savu aktiermeistarību ikdienā?

- Jā, reizēm kādā situācijā, kad ir pagurums, nihilisms, mēģinu būt aktieris. Dažkārt tas ir svarīgi kā režisoram mēģinājumā, arī dramatiskās situācijās, kad jāpalīdz otram. Dzīvē nākas izmantot to, ka četrus gadus esmu mācījies par aktieri.

- Vai piekrītat banālajam izteikumam - "dzīve ir teātris"?

- Tas skan triviāli, bet man ir jāpiekrīt. J. Streiča filmā "Teātris" arī ir šis jautājums, kur ir lielāks teātris - uz skatuves vai tas, kas notiek ikdienas dzīvē. Kāda būtu dzīve, ja mēs būtu absolūti patiesi viens pret otru? Patiesība reizēm var otram nodarīt ļaunu. Viens gudrs cilvēks ir teicis: "Ja gribi uzzināt patiesību par sevi, sastrīdies ar savu tuvāko draugu."

Man ir bijusi iespēja diezgan daudz būt Amerikā; šis amerikāņa smaids - viņam ir jāpierāda, ka viņš vienmēr ir formā, lai dzīve viņu neizstumj. Cilvēku pazīstot, es zinu, ka aiz visa tā ir dvēseles sāpes, izmisums, traģika. Beigās tas smaids kļūst par masku, kuru vairs nevar noņemt. Seriālu aktieriem arī "pielīp" maska. Ir arī ciešanu maska, cilvēks iemīlas savās ciešanās un bez tā vairs nevar iztikt. Tas viss ir spēle un patiesība, forma un saturs, maska un būtība.

Man daudz iznāk strādāt ar jauniem cilvēkiem. Ļoti patīkami ir tas, ka viņi vēl nav "apauguši" ar tām maskām, es jaunajiem cilvēkiem varu noticēt. Protams, ir arī cilvēki, kas arī būdami jauni ir liekulīgi un aiz kaut kā aizslēpušies.

Aktieris un maska - šos jēdzienus vienmēr saista kopā jau no senā grieķu teātra laikiem. Lai cik paradoksāli tas nebūtu, īsts aktieris ir tas, kas uz skatuves noņem jebkuru masku, skatītāju priekšā ir psiholoģiski, garīgi kails. Jebkuri meli tiek atšifrēti un netiek pieņemti. Lai varētu aizraut skatītāju, jābūt absolūti godīgam. Visi dzīves pārdzīvojumi ir kapitāls aktiera darbam. Aktierim nevajadzētu gausties par kādu dzīves pārbaudījumu, jābūt tik daudz spēkam, lai to izturētu. To vajag noglabāt kādā dvēseles kaktiņā, vēlāk tas varēs noderēt uz skatuves, profesionāli to sauc par emocionālo atmiņu.

Par aktieri piedzimst. Mana skolotāja - profesore V. Baļuna savulaik teica: "No koka beņķa var iztaisīt aktieri." Bet tikai kaut ko, ne lielu aktieri. Lielam aktierim dotumi ielikti jau šūpulī.

Intervējusi - **ANDA LASE**

IEPAZĪSIMIES

Dzīve mums pieskaras

Aukstajā ziemā, tumšajos vakaros tā vien gribas brīvo laiku vairāk pavadīt mājas omulībā un siltumā. Kā labs sabiedrotais, laba atpūta ir grāmata. Un kāpēc lai tas nebūtu apgāda "Jumava" izdotais Gundegas Repšes stāsts, pieskārieni par K. Fridrihsonu? Lasot šo grāmatu, atklājam interesantu - mākslinieka dzīvi; tie ir K. Fridrihsona un viņa daiļrades pieskārieni pasaulei, kultūrai, arī pieskārieni kā savdabīgs ceļs pie skatītāja. Aicinājām autori uz sarunu, lai uzzinātu ko vairāk par viņu pašu, par pieskārieniem viņas dzīvē.

Interesanti ir tas, ka pats pirmais G. Repšes avīžu rakstiņš bija tieši "Universitātes Avīzē" un arī par K. Fridrihsonu. Un tā, malkojot tēju, raugoties sveces gaišajā cerību liesmiņā, aizsākās mūsu saruna.

Gundega Repše

Vecāki Kurtam Fridrihsonam bija nolieguši divas lietas dzīvē - gleznot un spēlēt futbolu. Vai jūsu vecāki atbalstīja jūsu izvēli? Kas veido jūsu personību?

Tas nekad nebija speciāli nosprausts. Pati rakstīšana, zīmēšana, veidošana, teātra spēlēšana, jebkura pašizpausme tika vienmēr veicināta. Sevišķi jau rakstīšanā. Jocīgi - mēs visi tuvie cilvēki dzīvojām gandrīz pāris kvartālu attālumā, visi esam rīdzinieki. Mans uzdevums, pēc tam tas kļuva par pieradumu un tādu kā normu - ļoti patīkamu, katru otro, trešo dienu rakstīt vēstules. Pirmkārt, tas. Tad arī katra cilvēka "Slepenā dzīve" - dienasgrāmatu rakstīšana. Savukārt dāvanām Ziemassvētkos rakstījām īsos romāniņus, ko uzdāvināt, nolikt zem eglītes, pašu sietās grāmatās. Tie varētu būt personības izaugsmi veicinoši faktori. Bet noliegt - nē! Man nekas netika noliegts.

Kādas ir spilgtākās un arī siltākās atmiņas no Latvijas Valsts Mākslas akadēmijas, no studiju laika?

Spilgtas personības, visi būtu pelnījuši, lai kļūtu kādreiz par kādiem prototipiem. Bet kā pati sistēma, kā mīts par to, ka tā bija visbrīvākā, visdemokrātiskākā augstskola, man nebija tas lāsts - paprovēt 80. gados citas augstskolas, - bet man bija tā būra sajūta. Ja viss notiek uz sacensību principa - tas ir ļoti pretēji manai būtībai. Akadēmijā tagad tiek organizētas izstādes, labas lietas, bet es izvairos, jo man nepatīk tur iegriezties, pēc tam, kad esmu to beigusi. Toreiz gan pasniedzēju, gan studentu vidū valdīja; ja esi vidējais aritmētiskais un pelēkais, tu esi visiem ļoti mīļš, jauks un patīkams. Tiklīdz tu mēģini kaut ko pa savam - jau notika "galviņu cirpšana". Paradoksāli - "mākslu" augstskolā to vajadzēja kultivēt. Gleznotājiem tas bija citādāk, jo tas nebija vārds, ar ko darbojas. Arī tāda mākslas vēsture kā visa kritika - 80. gados bija viena vienīga ideoloģija. Audzināja kā ideoloģijas pakalpiņus. Tāds drūms laiks - tieši līdz pārmaiņu sākumam bija galīgā agonija. Piemēram, es nedrīkstēju, kaut es to darīju, publicēt nevienu rakstu par mākslu laikrakstos, pirms es to nebiju saskaņojusi ar katedru un katedrai atrādījusi! Es to neievēroju, līdz ar to bija konfliktsituācija.

Kādēļ sākāt rakstīt?

Es domāju, ka jautājuma būtība ir tā - nevis kāpēc es sāku rakstīt, bet kāpēc to, ko es uzrakstu, atrodu par vajadzīgu publicēt, lai vēl citi lasītu? Kāda ir motivācija? Kāpēc es iesaistu vēl citus tajā, ko es esmu uzrakstījusi? Rakstnieks, kad viņam šādus jautājumus uzdod, it kā nonāk idiotiskā lomā, it kā viņam būtu jāattaisnojas. Man šķiet, šādus jautājumus nekad neuzdod, piemēram, ārstiem. Tieši tāpēc, ka tā viela, tā iedarbība ir tik netverama un šķietami tik nelietderīga.

Vai dzīves stāstiem ir liela loma mākslinieku darbu skatījumā?

Esmu par to aizdomājusies (arī "Pieskārienos"). Man patīk sekot, runāt par to. Cits jautājums - vai tas ir atļauts, vai bez tā galīgi nevar iztikt, vai mēģināt harmonizēt šīs lietas. Man liekas, ka tas ir katram mākslā kaut ko darošam cilvēkam, pretruna pastāv, jo vienmēr kaut kas tiek upurēts. Mani mulsina, ka dzīves stāsti ir līdzīgi tipveida sižeti. Tas biedē. Vedina tālāk domāt par to, vai mūsu dzīves ir jāaktualizē. Vai Dievs izvēlas mūs, vai mēs izvēlamies viņa dotās iespējas?

Kas jums ir Dievs un baznīca?

Es šķiru Dievu no baznīcas. Lieliska doma - baznīca nav Dievs, bet baznīcas uzdevums ir atgādināt par Dievu. Man atgādinātājs nav vajadzīgs. Atceros laiku, kad piedalījos baznīcu atjaunošanā. Tad tas bija svarīgi. Tagad darīt kaut ko kolektīvi man ir nepieņemami.

Nereti K. Fridrihsonam ticis pārmests elitārisms, intelektuālisms, pārsmalcināta un nesaprotama domu pasaule. Arī jums kritika pārmet - literatūra elitāram lasītājam, augstas domas.

Rāmi skatos uz kritiķu rakstīto. Augstas domas... Man liekas, ka citas domas nemaz nav īsti vērts domāt. Ir tikai tās lielās dimensijas, neatrisināmās, ceļā uz kurām cilvēks kļūst par cilvēku, par tām domādams ar nolemtību, ka nekad atbildes nesaņems. Domājot eksistenciālas domas, cilvēks turas pretī dzīves ratam, kas aprij viņa kaut kādus tīņa laika ideālus. To tak redz visriņķī! Pūlis, apdzisušas acis, tak katram no tiem cilvēkiem padsmit gados, kad sāk sevi apzināties kā indivīdu, bija tik pareiza dzīves uztvere, pēc kaut kā tiecās. Bet tie griesti nobrūk tik zemu, ka beigās ir tikai tas "kuhņas gaiss". Un domas par augstākām sfērām palīdz noturēties.

Vai jūs nebiedē kritika?

Nē! Nebiedē! Tai ir jābūt. Ir daudz tādu, kas var nokļūt depresijā uz ilgiem mēnešiem no ļoti paviršas avīžrakstiņa. Ja rakstnieks gaida tikai sīrupu un fanfaras, un ja to nesaņem un ir gatavs lekt... Es nepaļaujos uz kritiķu gaumi, vērtējumu. Man ir tuvāki cilvēki, ja ir nepieciešams, ja par kaut ko šaubos. Es pieņemšu viņu domas. Es drīzāk ar ziņkārību izturos pret to, kā pret lasītāja viedokli, jo sava lasītāja viedokli rakstnieks ļoti reti saņem.

Vai ir tāda īpaša situācija - mākslinieks un sabiedrība, viņu attiecības?

Man ļoti grūti šobrīd ir izteikties par sabiedrību. Jo sabiedrība ir ļoti neviendabīga. Es pat nezinu, kas šobrīd ir sabiedrība, ar ko to identificēt - ar tuneļa iemītniekiem un Čaka ielas staigātājām? Varbūt gribam to identificēt ar studentiem, kas pārsvarā studē tirdzniecību... Neidentificēsim taču ar vecākiem un vecvecākiem, kuriem pašlaik nav dzīves cienīgu apstākļu. Ir iekšējais konflikts - indivīda un varas attiecības. Jauno laiku varas ir izturējušās nicīgi, tas mani ārkārtīgi pazemo. Pazemo nevis kā konkrēti Gundegu, tā ir mana izvēle, ka es te ar kaut ko tik nelietderīgu nodarbojos. Man tie lauri nav jāgaida. Bet attieksme pret kultūru kā parādību, kā eksistences dzīvības eliksīru, tā mani pazemo un rada tādu pazemojumu, ka es gribu distancēties gan no šīs tautas, gan no valsts. Un es pievienojos kādā diskusijā ar Kultūras akadēmijas studentiem izteiktajai domai: "Mēs nemīlam šo valsti, mēs mīlam šo zemi." Tuvredzība, viss tikai fiziskās labsajūtas problemātikai un naudas kaislības, man liekas tik stindzinošas, ka es jūtos šeit lielāks autsaiders, nekā pirms dažiem gadiem, kad it kā bija neciešams laiks, bet kā procesu es varēju to ciest, jo tam bija cita motivācija. Tagad manas tautas pārstāvji pazemo kultūru. Mani traumē katrs Finansu ministrijas paziņojums vai valdības deklarācijā iestrādātās liekulīgās frāzītes par kultūru, kad vajag atcerēties... Man attiecības ar varu ir konfliktā.

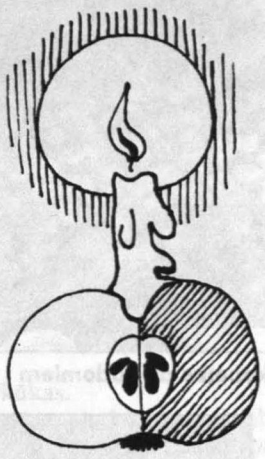

"Vai Dievs izvēlas mūs, vai mēs izvēlamies viņa dotās iespējas ?"

Kas jums ir kultūra? Vai dzīvības eleksīrs?

Kultūra ir ne tikai eleksīrs, bet dzīvības garants. Ja cilvēks savu dzīvi uztver ne tikai kā ēšanu un dzeršanu, vairošanos, nomiršanu. Principā ārpus kultūras cilvēks neko nevar. Cilvēks nav ārpus kultūras, lai kāda tā būtu - intelektuāla, zemnieciska, tāda vai šitāda, panīkusi - viss ir kultūra - arī apģērbs, galds.

"Septiņos stāstos par mīlu" runājat arī par laimi, mīlestību. Kas jums ir šīs vērtības, cik svarīgas?

Pavisam banāli. Man liekas, tas ir pats pirmais, galvenais pasaules eksistencē un manā eksistencē vispār. Ja tā nav, tad jebkam zūd jēga. Absolūti jebkam. Mīlestība un laime, to es skatu dažādos līmeņos. Pirmkārt, radošais spēks. Kā mazliet depresīvi tendētai, man tā ir pilnīgi vitāla nepieciešamība, lai es neieslīgtu nāves tīmekļos, domās par to. Laime - dzīves, darba stimuls. Cilvēks grib būt atpestīts, atbrīvots un laimīgs. Viņš grib dzīvi bez ciešanām. Mīlestība ne vienmēr ir bezciešanu ceļš, bet tomēr tas ir vienīgais. Neviena formula bez mīlestības uz laimi nevar aizvest. Tas ir muļķības, ka laime būs karjerā vai sevis atdošanā, darbā vai varā, naudā. Zemākais līmenis - pēc kādas mīlestības tiecamies. Vai mīlestības ideālus izvirzām patvēruma vārdā, vai bailēs no vientulības? Mani vienmēr ir biedējusi pasaules kārtība, jo es esmu gribējusi pati izvēlēties, ko gribu darīt. Bet, ja tas nāk kā tāds lāsts, ka mana dzīve ir ieprogrammēta (20 gados jāapprecas, 25 - trīs bērni...) - kam jānotiek, man gribas bēgt prom. Man tā ir mīlestība, kura nenodara pāri personības brīvībai, manai jābūtībai. Mīlestība neierobežo. Es nešķiru sievietes vai vīrieša brīvību. Savā dzīvē neesmu sastapusies ar sevis - sievietes brīvības ierobežojumiem, tā kā tas nav manas dzīves rūgtās pieredzes vai patriarhālās važas, kuru vārdā iestājos par feminisma idejām. Tas man liekas dabisks un normāls cilvēka esamības veids.

Vai sievietes sūtība ir būt mātei?

Jūs to saucat par sūtību. Es to nosaucu kā biedējošo pasaules kārtību. Es to nepieņemu kā sūtību. To es pieņemu tajā brīdī, kad tā kļūst par manu izvēli, manu iekšējo nepieciešamību. Mehāniska atražošanās, kā mums kādreiz sabiedrības mācībā mācīja, ka cilvēks atražo bērnus, vai viena paaudze nākošo. Man par to bijušas lielas šaušmas. Ja trīsgadīgām meitenēm tiek iedvests, ka viņai - gribi negribi - jābūt mātei, viņa būs māte - tas man liekas šausmīgi.

Kā jūtaties šajā laikā? Vai uzņemat visu notiekošo, vai spējat to palaist garām?

Pārmaiņu laiks un janvāris bija ļoti dziļš satricinājums manā dzīvē, ko nevaru salīdzināt ne ar ko citu. Tas, kas sekoja vēlāk un kas ir tagad, es to nekādi savā psihē un raksturā nespēju savienot kopā. Tā ir kā vilšanās, vilšanās mīlestībā. Tev ir jāatkopjas. Esi saslimis un ir jāatgūst atkal savi dzīvības spēki. Diemžēl es savus dzīvības spēkus ārpasaulē šeit, Latvijā, nevarēju nekādi atgūt.

Kur jūtaties labāk - laukos vai pilsētā?

Dabā. Man nedēļā vismaz diena ir jāpavada, arī ziemas periodā, dabā. Dabā fiziski jūtu, kā enerģija nāk atpakaļ manī. Pilsētā viss ir slims.

Ko lasītājs nākamajā gadā var gaidīt no Gundegas Repšes?

Jau decembrī grāmatu plauktos vajadzētu parādīties romānam "Sarkans". Tad literatūrzinātnieces A. Rožkalnes pētījums par manu prozu. Pirmais tāda veida darbs. Es rakstu komentārus, kur A. Rožkalne blefo un aizgājusi par tālu, mēģinot restaurēt to vidi, prototipus, kas bijuši manos darbos. Tad man ir 16 krāsu kolāžas no tiem mākslas darbiem, no tām reālajām vēsturiskajām vietām Latvijā, no dažādiem dzīvokļu interjeriem, no gleznām, kas ir bijušas manas inspirācijas pamatā, un es tiešām neblefoju. Tas bija tas, cik es tagad spēju atcerēties, kas darbu sarakstīšanas laikā bija mani iedvesmas objekti. "Poētiskā anatomija" - tā sauksies grāmata. Man ir liels prieks, ka tā radusi iespēju iznākt, jo tāda grāmata, tāds žanrs pie mums vēl nav bijis. Tad rakstu literāru ciklu, kurā ir dažāda žanra darbi, ar nosaukumu "Kaprīzes". Šai gadījumā arī kā žanra apzīmējums, tāpat kā man ir bijušas identifikācijas. Man tas iepatikās. Kaprīzes muzikoloģijā ir īsas formas instrumentāls skaņdarbs ar ļoti kompakti izvēlētiem izteiksmes līdzekļiem. Tehniskais izpildījums nozīmē augsto meistarību, bet sadzīviskā plāksnē visu laiku varēs rīvēties ar kaprīzēm kā untumiem. Būs arī luga.

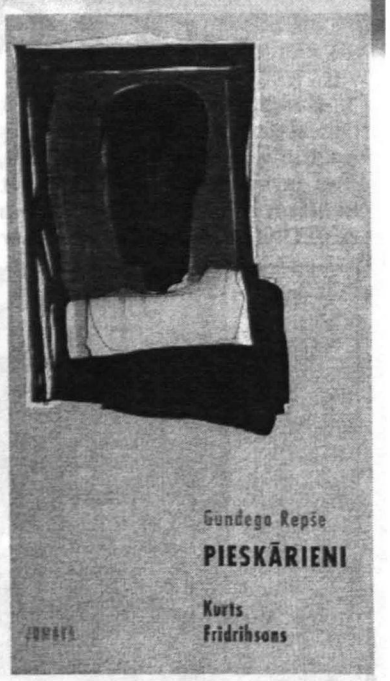

Lugu taču nav viegli rakstīt!

Jā! Daļēji tā ir ziņkārība, vai varēšu. Impulss - mana stāsta "Stigma" iestudējums Dailes teātrī. Tas mani ļoti kūdīja rakstīt lugu, jo iestudējumam bija arī neveiksmes, brīžam pazuda mans teksts. Daudzas kļūmes un neveiksmes bija tieši tāpēc, ka tā nebija luga. Tā arī ir mana kaprīze (sadzīviskā līmenī), uzrakstīt lugu.

Ko domājat par "pašu jaunāko" literatūru? Vai tajā nav par daudz vardarbības, atsacīšanās no formas?

No vienas puses, tā ir tipiska iesācēja slimība, ko visi pārslimo. Vardarbība, ja tā paskatās, visu autoru daiļrades sākumos - no nāves mudž. Protams, tagad tas ir citās dekorācijās. Bet viņi arī ir vislielākie reālisti, vājprātīgi reālisti. Tas, ka neliek pieturzīmes, žākstās ap formu, ko savukārt veicina mūsu kritikas vienpusējā tendence, - postmodernisma atzīšana par vienīgo iespējamo un pareizo. Tas nav ne padarāms par metodi, ne nepadarāms. Tas vienkārši ir. Bet mums ir tādi sektantiski modes vilnīši. Un šai tehniskajā ziņā jauni autori ļoti izpatīk šim "labajam tonim". Bet saturiski - tādu reālismu gribēdams nevar uzrakstīt! Domāju, ka tās visas ir normālas tapšanas lietas. Gribētos gan no viņiem lielāku prasīgumu pret sevi, mazliet ir tendence uz pašapmierinātību - viens gabals, viens krājums publicēts un nu ģēnija zvaigzne pierē - to jūt pēc kustībām, runas veida. Bet arī tas pieder pie lietas!

Tuvojas Ziemassvētki - balti, gaiši, mīļi. Gaidīts laiks. Ko tas jums nozīmē? Vai tas arī ir pārdomu, apņemšanās laiks - sākt jaunu dzīvi?

Es katru dienu sāku jaunu dzīvi, un ceru, ka es pamodīšos ar brīnišķīgu raksturu! Tai ziņā, ka es taisītu kaut kādas revīzijas starp Ziemassvētku laiku un citu laiku - tā nav. Man Ziemassvētki no bērnības ir siltuma, mīļuma, visu apčubināšanas, apdāvināšanas laiks. Tas nu gan man šķiet jocīgi - ja visu gadu dzīvo cūcīgi, un tad nu Adventes laikā vai Lieldienās izmēzīs laukā. Man liekas, ka tam jābūt proporcijās cilvēka ikdienā. To gan - es visu laiku mācos piedot. Savādāk sagraužu sevi. Tas ir visgrūtākais, smagākais pārbaudījums.

Ko jūs novēlētu?

Katru dienu mācīties redzēt! Kļūt gudriem! Neapstāties! Gūt zināšanas, bet pats galvenais - sapratni!

Novēlu priecīgus, mīļus, omulīgus un baltus Ziemassvētkus visiem, visiem! Saglabājiet šī laika gaišumu visu gadu!

ZANE STRODE

SVĒTKI VĒDERAM

Kad gaisā virmo svētku smarža

Raugi, tuvojas Ziemassvētki un Jaunais gads.
Lai uzzinātu ko vairāk par to sagaidīšanu, "UA" devās ciemos uz Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāti, konkrēti šajā reizē - uz Mācību virtuvi. Tur darba dienas "lido", kūsājot svētku gaidīšanas darbiem. Kamēr studentiem rit kārtējā nodarbība, par virtuvi savs sakāmais ir tās vadītājai ANTONIJAI GUBENAI. Viņa ir tās pārzinātāja jau četrus gadus.

Fotografēts - TOMS GRĪNBERGS

Antonija Gubena

Pavāram ir jāmācās visu mūžu

- Pie mums kafejnīcā ieturēt maltītes var pašu fakultātes ļaudis. Jāteic, ka tās izdodas gardas.

Esam interesanti ar to, ka pie mums strādā gan profesionāli pavāri, gan arī uzturzinību apgūst nākamie mājturības speciālisti.

Pavārus lieliski disciplinē tas, ka virtuvē strādā arī studenti. Darbs ir jāveic kārtīgi, ievērojot visus noteikumus, jo tam pie ēdiena kvalitātes ir liela nozīme. Turklāt, ja pavāri darītu vienu, bet studentiem mācītu ko citu, tas taču nebūtu loģiski.

Kādus ēdienus gatavojat?

- Dažādus, bet galvenokārt mums ir latviskā virtuve. No aukstajiem ēdieniem ir kādi 8 - 9, izvēram 5 - 6 dažādu šķirņu zupas, reizēm sagatavojam pat līdz 13 siltajiem ēdieniem. No saldajiem sagatavojam 3 - 4 ēdienus.

Vai cenas ir citādas nekā pilsētā?

- Ja mūs salīdzina ar pilsētas ēstuvēm, tad mūsu gatavotie ēdieni ir uz pusi lētāki. Piemēram, kur jūs pilsētā nopirksiet karbonādi par 75 santīmiem? Nekur.

Jāteic, ka studentiem mūsu cenas tomēr ir augstas. Kādreiz ļoti žēl to bērnu. Viņš atnāk un saka: "Man ir 20 santīmi. Ko jūs man varat iedot par šo naudu? Iedodam grīķu biezputru vai kartupelīšus ar kāpostu salātiņiem. Viņiem nav tās nauduņas, jo studenti ir ļoti nabadzīga tauta. Vecākie kursi gan nāk un pērk kaut ko vairāk, jo viņi jau ir "turīgāki". Arī darbiniekiem nav naudas. Tiem "vadošajiem", piemēram, angļu valodas speciāliem - nauda "turas". Viņi var atļauties paēst kārtīgas pusdienas. Taču viens otrs no mācībspēkiem man saka: "Pagājušajā gadā es varēju atļauties 20 santīmus pusdienām, bet šogad vairs nevaru." Stāvoklis ir tāds, ka daudziem arī mūsu cenas liekas par augstām. Noskaņoti tomēr esam cerīgi.

Jūs pati esat pavāre?

- Jā, gan! Savā laikā biju izsūtīta. Mācījos Omskā - pabeidzu Tirdzniecības kulinārijas skolu. Kad atgriezos Latvijā, savu izglītību turpināju Rīgā - Tirdzniecības tehnikumā. LU esmu mācījusies preczinību.

Esmu strādājusi gan ražošanā, gan par mācībspēku Rīgas Tirdzniecības kulinārijas skolā. Pirms šī darba trīs gadus nostrādāju "Anrē". Kad tur viss sāka juki ārā, mani uzaicināja darbā uz Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāti. Tā nu esmu šo kafejnīcu un virtuvi veidojusi "pēc sava ģīmja un līdzības". Tomēr tika iepirktas iekārtas laboratorijai, izveidota virtuve. Šeit ir lieliskas, plašas telpas darbam. Tā atmosfēra jau ir tāda īpaša.

Velta Cimmermane (no labās) neskopojas ar padomiem

Kāda?

- Pie mums nāk inteliģenti cilvēki. Nedzird rupjības, kā tas gadās pilsētas ēstuvēs. Var ieturēt tīrību daudz augstākā pakāpē, nekā tas būtu iespējams citur. Mums ir daudz ziedu.

Īpaši savu prasmi parādām, kad fakultātē ir kādi lieli notikumi un mūsu uzdevums ir klāt svētku galdus. Visu darām par 100 procentiem - ar svecēm, ziediem, krāsainām salvetēm, lai viss būtu skaisti. Ēdienu kvalitāte un noformējums ir pats par sevi. Parasti par mūsu darbu esmu dzirdējusi "paldies".

Laikam jau katrā profesijā visu mūžu ir jāmācās, pavāram vēl īpaši.

Zirņi galdā ir jāpasniedz silti

Virtuvē mācību nodarbība iet uz beigām. Lai piparkūku mīkla būtu izrullēta pietiekami, lai pīrāgi nepārceptos, lai zupā burkāni būtu pielikti vajadzīgajā daudzumā, šīs lietas studentiem ierāda un ar viņam kopā ir uzturmācības pasniedzēja VELTA CIMMERMANE. Turpat blakus tiek cepts, vārīts un gatavots fakultātes ļaudīm, kuri kafejnīcā ierodas uz pusdienām. Jautāju Cimmermanes kundzei, kas tiek darīts šajā nodarbībā?

- Katrā reizē mēs gatavojam kādas atsevišķas ēdienu grupas ēdienus. Tā kā tuvojas Ziemassvētki un Jaunais gads, šodien ēdienkartē ir piparkūkas, lielie pelēkie zirņi ar speķa mērci un dārzeņu salāti. Šoreiz - neparastākā traukā - ābolu pusītēs pildīti selerijburkānu salāti. Zupa, kas vārīta pēc jaunās tehnoloģijas "Zepter" traukos.

Vai uzturmācību apgūst tikai meitenes?

- Puiši arī. Viņi gan mācās tikai vienu semestri, bet meitenes - divus. Vispirms apgūst teoētiskās zināšanas, un tad ir praktiskās nodarbības.

Ko šajā laikā studenti iemācās?

- Viņi apgūst uztura fizioloģijas pamatus, prot aprēķināt kalorijas, sastādīt ēdienkarti. Vēl viņi iemācās darba organizāciju virtuvē, darba kultūru, apgūst sanitārās prasības. Savas zināšanas viņi var radoši pielietot praksē. Beidzot mācības, tiek veikts praktiskais darbs, kur students parāda, ko viņš gada garumā iemācījies.

Vai studenti nopietni uztver uzturmācību?

- Jā gan! Jo šo priekšmetu vajadzēs tālāk mācīt skolā. Turklāt, uzturs ir tāda lieta, kas nepieciešama ikdienā. Īpaši šodien, kad ir jādomā - kādos produktos iztērēt savu nauduņu, lai cilvēks savu organismu būtu maksimāli labi nodrošinājis ar uzturvielām.

Ko šajā laikā ir visveselīgāk ēst?

- Daudz ir jaēd graudu produkti - putraimi, maizes izstrādājumi. Vērtīgāk ir ēst rupja maluma miltu maizīti, šad tad varētu lietot arī kliju maizīti. Cilvēkam nepieciešami arī dārzeņi un augļi. Nedaudz olbaltumvielu produktu - gaļu, zivis, olas. Ar saldumiem gan nevajadzētu aizrauties. Te, lūk, piemērs, kā ēdienus var gatavot "Zepter" traukos, kur tas iespējams bez taukvielām. Mēs mācāmies, kā pareizi veikt produktu termisko apstrādi, lai būtu pēc iespējas mazāk minerālvielu un vitamīnu zudumu.

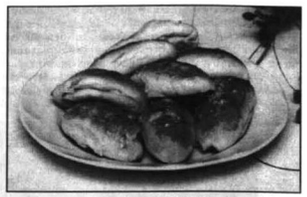

Kādus ēdienus jūs ieteiktu svētku galdam?

- Tradicionālas lietas ir piparkūkas un speķa pīrādziņi. Galdā varētu būt arī pildīta zivs. Latvieši vienmēr ēduši zivju ēdienu un zvīpas likuši makā, lai būtu daudz naudas. Vēl Ziemassvētku tradicionālais ēdiens ir cūkas šņukurs, gaļas rulete. Iecienīta ir vistas gaļas rulete ar dažādiem pildījumiem. Cūkas cepetis varētu būt ar krāsnī apceptiem kartupeļiem un sautētiem kāpostiem. Tie ir latviešu nacionālie ēdieni. Šodien gan mode uz ēšanas ierādumiem, tāpat kā uz apģērbu un uz frizūrām mainās. Katram ir jāskatās individuāli pēc savām spējām un interesēm.

Kāda ir mode ēšanā?

Iespējams ir samazināt tauku daudzumu uzturā, jo agrāk mēs tos lietojām pārāk daudz. Uzturzinātnieki ieteica dienā patērēt 100 g tauku, bet šodien ir uzskats, ka cilvēks var iztikt ar 50 - 60 g. Vismaz pusi no tiem varam uzņemt ar augu eļļām, tikai otro pusi - ar dzīvnieku taukiem.

Ieteikums ir samazināt uzturā cukuru. Gandrīz pilnīgi mēs varētu atteikties no cukurbiešu cukura jeb saharozes lietošanas ikdienā, jo pietiktu ar cukuru, ko uzņemam ar dārzeņiem un augļiem. Pie tējas vai kafijas gan varētu pielikt cukuru.

Vajadzētu samazināt uzturā arī nātrija hlorīdu jeb sāli. Pie salātiem un zupām to pieliekot minimāli jeb vispār nepieliekot. Piemēram, studenti man nāk un stāsta, ka viņu ģimenēs mainījušās ēšanas tradīcijas un sāls uzturā tiek stipri ierobežots. Uzturzinātnieku atzinums šodien ir tāds - ja cilvēkam ir problēmas ar asinsspiedienu, ar lieko svaru, tad sāls uzturā jāsamazina.

Jādzīvo ir harmonijā ar dabu, jāēd dabiskie produkti, īpaši tie, kas iegūti Latvijā. Dārzeņi, augļi, gaļas un piena produkti. Nevaram arī iedomāties, ka varētu iztikt bez citrona, mandarīna, banāna. Arī tos mēs labprāt ēdam, bet pamatā ir jābūt vietējiem uzturlīdzekļiem.

Gaisā jūtamas tik jaukas smaržas. Vai viegli pagatavot gardu ēdienu?

- To nav tik grūti izdarīt, sarežģītāk ir to noformēt, saglabāt pareizajā temperaturā - īpaši karstos ēdienus. Laikā pasnieg. Tas ir ļoti svarīgi!

- Meitenes, tagad vācam visu nost! Nu, ēdiens gatavs. Tas nekas, ka nepabeidzi piparkūku cepšanu. Noliec mīklu, notīri dēlīti! Otrā maiņa nāks un pabeigs. Zirņus gan pagaidām ar trauciņu ieliec cepeškrāsnī! Tiem pasniegšanas brīdī jābūt siltiem! - saka Cimmermanes kundze, un mēs tiekam uzlūgti uz mācību nodarbības noslēdzošo un ne mazāk interesanto etapu - degustāciju.

Ābolu pusītēs pildītie salāti jāēd ar nazi un dakšiņu!

Šādu pamācību studentes gūst, kad ar rokām paņemtos ābolus uzliekam uz šķīvja un esam nezinā - kā tos ēst. - Turklāt, - teic Cimmermanes kundze, - pie šiem āboliem uz šķīvja vajadzēja būt arī kūku lāpstiņai - ar ko tos paņemt. Iegaumējiet vēl kādu lietu - ka maizi, to gan latvieši ņem ar rokām un arī ēdot, tur rokās.

Kad ir izgaršots šajā reizē gatavotais - šampinjonu zupa, pelēkie zirņi ar kefīru, salāti ābolos, pīrāgi un piparkūkas, nebūtu tikai mācības, bet būtu arī svētki!

MĀRA SADOVSKA

P. S. **"UA" pateicas par jauko uzņemšanu Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Mācību virtuvē un vēl jums visiem saulainus un mīlestības caurvītus svētkus!**

Daži padomi Ziemassvētkiem

Parafīna traipi

Zem traipa paliek mitru, mīkstu audumu, virs tā - dzēšlapu vai salveti. Gludina ar karstu gludekli, bieži mainot dzēšlapu, līdz traips izzūd.

Egle

Lai tā ilgāk saglabātu svaigumu, to ievieto vāzē vai "kāja" un ieliek traukā ar mitru zemi. Pirms rotāšanas zarus aprasina ar ūdeni, kam pievienots glicerīns.

Sveces

Lai sveciņtes nepiletu, pirms lietošanas ieteicams tās uz dažām minūtēm iemērkt sālītā ūdenī.

Lai sveces būtu vieglāk ielikt svečturos, to galus iepriekš iemērc karstā ūdenī.

Lai jums labi garšo!

Šīs receptes mums pastāstīja Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes uzturmācības pasniedzēja VELTA CIMMERMANE. Lai jums izdodas skaists svētku gaids!

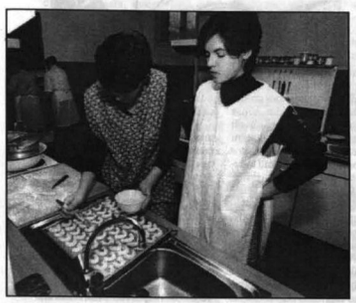

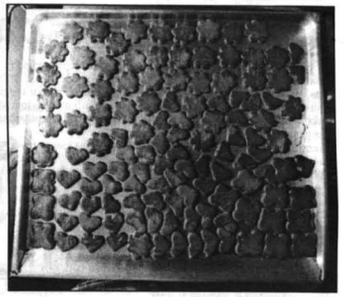

Ko jūs pa šo laiku esat iemācījušās?

- Ļoti patika salātu gatavošana, jo tur bija visradošākā pieeja. Arī kārtainās svietmaizes bija interesantas.

- Interesanti, ka šeit īpaši jādomā par to daudzumu, cik mēs ko liekam klāt, jo viss ir jānosver. Nav kā mājās - ņem šķipsniņu sāls, šķipsniņu sodu, vēl kaut ko un kad viss ir sajaukts, liec uz pannas. Šeit viss ir jādara diezgan precīzi.

Vai pasniedzēja ir stingra?

- Jauka un patīkama. Ar interesantu humora izjūtu.

- Es apbrīnoju, cik viņa pret mums ir pacietīga un iecietīga, stāstot un rādot, kā pareizi jādara.

- Kādas interesantas receptes tagad zināt?

- Mākam cept pīrādziņus. Interesanti bija "pildītie āboli", siera groziņi", salāti paprikā.

- Katrā nodarbībā ir specifiskas un neparastas receptes. Šķiet, tie paši parastie salātiņi, bet tur klāt ir pieliktis kaut kas tāds! Pirmajā mirklī tu rauc degunu, jo, šķiet, nepieņemamas ir tādas lietas. Pārsteigums bija, ka pupiņas ar bietēm lieliski "iet kopā". Tā varam sagādāt pārsteigumu arī citiem.

Jūs savā specialitātē apgūstat arī vēl dažādas citas interesantas lietas.

- Mums ir dažādi rokdarbi - tamborēšana, adīšana, izšūšana, šūšana. Ir dabas materiālu kompozīcija, klūdziņu pīšana, keramika, gleznošana, zīmēšana un citas lietas.

- Slodze ir liela. Ja vēl mācītu kurpnieka un friziera amatu, mēs būtu universāli speciālisti.

- Arī fakultāte mums ir jānoformē uz Ziemassvētkiem.

Kas ir vajadzīgs, lai šeit izturētu?

- Apgriezieni, arī nauda, jo mums pašiem ir jāpērk materiāli.

- Jābūt ir lielai pacietībai, arī gribai. Galvenais, ka viss ir jāspēj kvalitatīvi un veikli darīt. Jārīkojas!

- Arī radošam garam te ir jābūt. Īstiem pedagogiem jābūt radošiem!

Ko vēlat citiem Universitātes studentiem?

- Mācīties! Tomēr neaizmirst, ka ir Ziemassvētki un Jaunais gads! Lai ēdienu pagatavošana, galda noformējums.

- Ēdienus gatavojot, mums iet arī ļoti jautri. Nereti gadās visādas ķibeles, taču tās tiek operatīvi novērstas. Garlaicīgi nav.

- Strādājot virtuvē, iepazīstamies viena ar otru vēl labāk, un tas rada kursa kopības sajūtu. Tas pierādījās arī šajā reizē. Parasti mums ir namamāte, kas vāra tēju, klāj galdu, bet šoreiz viņas nebija un mēs, viena otrai piepalīdzot, lieliski tikām galā.

Piparkūkas.

Lai pagatavotu 1 kilogramu labas piparkūku mīklas, jāņem sekojoši produkti šādā daudzumā: margarīns - 160 g, mīti - 620 g, cukurs - 250 g, medus - 10 g, iesala ekstrakts - 50 g, dedzinātais cukurs - 2 ēdamkarotes, garšvielu maisījums piparkūkām - 1 tējkarote, ūdens - 70 g, olas - 20 g. No šiem produktiem pagatavo mīklu un tas notiek noteiktā secībā.

Vispirms uzvāra ūdeni, pievieno cukuru un iegūst sīrupu. Sīrupu pārtrauc karsēt, kad tas ir uzvārījies. Tad pievieno piparkūku garšvielas, medu, iesala ekstraktu un dedzināto cukuru. Tad siltajam maisījumam pievieno margarīnu un olas. Visbeidzot pievieno miltus un cepamo pulveri. Samīca mīklu, atdzesē un tā gatava piparkūku cepšanai.

Piparkūku garšvielas sastāv no: kanēļa, krustnagliņām, smaržīgajiem pipariem, melnajiem pipariem, koriandra, muskatrieksta, kardamona, ingvera.

Kā iegūst dedzināto cukuru?

Ņem 50 g cukura, liek katliņā un tad uz plīts. Karsē, līdz cukurs izkūst, pārvēršas brūnā masā. Uz plīts vajadzētu turēt tik ilgi, līdz cukurs paliek tumši brūns. Tad pievieno ūdeni (uz 50 g cukura vajadzīgi 350 g ūdens), vēlreiz uzvāra un dedzinātais cukurs ir gatavs.

Cepamo pulveri gatavo, ņemot vienādas daļas. Trešdaļu tējkarotes sodu, tikpat citronskābi un kartupeļu miltus.

Ja vēlas smalkās piparkūkas, mīklu ļoti plāni izveltnē - apmēram 2 - 3 mm biezumā. Ar mazajām piparkūku formiņām izspiež dažādas figūriņas.

Lielākas figūras

Nākošais ir Kaķa gads. Varētu izveidot no biezā papīra kaķa šablonu, zvaigznītes, mēnestiņus un dažādas citas figūriņas.

Mīklu var izveltnēt 4 - 5 mm biezumā. Var izveidot arī piparkūku mājiņas, grozīņus.

Piparkūkas ienes mājā Ziemassvētkiem raksturīgu smaržu.

Kā gatavot glazūru?

Lielākās piparkūkas var apglez-not. Glazūru gatavo šādi: ņem olas baltumu, saputo stingrās putās, pievienojot pūdercukuru. Uz vienu olas baltumu ņem 100 g pūdercukura. Ja vēlas dažādu krāsu apgleznojamo materiālu, var pievienot ļoti nedaudz krāsvielas.

Domāju, ka vajadzētu izvēlēties zaļu, viegli dzeltenu un viegli rozā krāsu. Nevajadzētu ņemt zilo un lillā - tās ir ēdienam nedabiskas krāsas.

Salāti

Salātu gatavošana ir ļoti interesants darbs, turklāt tas pie mums ir iecienīts ēdiens. Ir dažādi pagatavošanas un noformēšanas veidi.

Latvijā ierasti salātiņi, kad visi produkti tiek sasmalcināti - kubiņos, salmiņos, šķēlītēs vai kā citādi. Pēc tam tos pārlej ar mērci. Bieži ti ir krejuma-majonēzes mērce ar dažādām piedevām, vai arī tagad ļoti populāra etiķa-eļļas maisījumu mērce. Salātus var dekorēt ar produktiem, kas ir to sastāvā.

Populārs ir arī cits salātu noformēšanas veids. Uz lēzena šķīvja tiek produktus sagriezts grupās. Mērciti vai nu pasniedz atsevišķi, vai pievieno turpat - trauka viducī.

Produktiem ir jābūt ļoti skaisti sagrieztiem, - lai tie "ietu kopā" pēc formas, krāsas un garšas.

Dažādos banketos un svētku gadījumos mēs pielietojam interesantus salātu noformēšanas veidus. Gluži vienkārši salātus noformējam dārzeņos, augļos. Piemēram, tomātos, svaigu gurķu trauciņos, ķirbjos, arbūzos, melonēs, paprikās, kāpostgalvās.

Marinēti ķirbji

Tos var izmantot kā piedevu pie dažādiem gaļas un aukstajiem ēdieniem vai baudīt tāpat.

Ķirbi notīra, sagriež gabaliņos un liek vārīties paskābinātā cukura sīrupā. Labi, ja tam var izmantot dabīgo citrona sulu. Ja nē, var izmantot arī citronskābi vai, sliktākajā gadījumā - parasto etiķi, etiķskābi. Kā garšvielas liek kanēli, krustnagliņas.

Ķirbi vāra līdz tas kļūst caurspīdīgs, bet vēl nav izjucis. Lai tas saglabātu savu skaisto formu gabaliņos. Tad to izņem no sīrupa, atdzesē un pasniedz galdā.

Ābolos pildīti salāti

Ābolus pārgriež uz pusēm. Izņem serdi un izgrebj viduci. Lai āboli pēc laiciņa nepaliktu tumši, tos noplauce paskābinātā cukurūdenī. Tad tie saglabā ļoti skaistu gaišu krāsu. Salātus, ko pilda āboloc, gatavo no selerijas, ābola mīkstuma un burkāniem. Šos salātus pilda ābolu pusītēs, dekorē ar ābolu šķēlītēm un pasniedz galdā.

Receptes pierakstījusi
MĀRA SADOVSKA

TAS VAR JŪS INTERESĒT

Ziemassvētku svinības cauri laikam Latvijā...

Gads ir atkal apritējis. Pa apli vien mēs ejam, pa brīnumpupu uz augšu. Tā pupa, pa kuru bārenīte kāpa debesīs, tā ir mūsu tautas spirālveida attīstība, tautas kustība uz augšu. Un tā dota un ļauta tikai labajam.

Ziemassvētku vakars ir klāt. Vistumšākajā naktī piedzimst visgaišākais. Piedzimst sirdī reizē ar to brīnumpupu, pa kuru kāpt uz augšu.

Cik no tā, kas bija iecerēts, Tu šogad sasniedzi, ko piepildīji? Droši vien - ne visu. Bet tāpēc mums ir dota tiecība uz augšu, uz labo un mūžību, kas vēl priekšā. Ziemassvētki taču ir klāt!

Parasti latvieši Ziemassvētkus svinēja trīs dienas, apmēram no 24. līdz 26. decembrim. Šie svētki, tāpat kā Jāņi, ir mīļākie svētki gadā - tie abi cieši sakņojas senajā zemkopības kultā un ir saistāmi ar noteiktu Saules stāvokli, tāpēc tos dēvē arī par Saulgriežiem. Ļaudis līksmojās atbilstoši ierašām. Zemniekam tas bija arī pārticības laiks, tāpēc dainās tie ieguvuši epitetu "bagātie".

Svētku galdā cēla cūkas un kazas gaļu, zirņus, pupas, desas, baltu maizi, dažādus raušus. Goda vietā bija īpašs graudu ēdiens - ķūķi, ķūķes jeb koča. 24. decembra vakars bija Ķūķu vakars (to atzīmēja visos Latvijas novados, izņemot Latgali). Graudu ēdieni mītos simbolizē dzīvības procesu nepārtrauktību, esošās paaudzes cieņu pret senčiem, no kuru labvēlības iedomājās atkarīgu turpmāko labklājību. Koča bija svēts rituāla ēdiens.

Raksturīgākās latvisko Ziemassvētku rituālas norises bija divas - bluķa velšana no mājas uz māju un masku gājieni.

Paprāvā ozola bluķī, abos tā galos, iestiprināja resnas virves, kuras saņēma braši puiši. Bluķa vilcējiem sekoja ļaužu pulks, taisīdami troksni, tā domājās aizbaidām ļaunos garus (uzskatīja, ka tie īpaši sarosās Saulgriežu laikā). Pēdējā no apmeklētajām mājām bluķi ievēla degošos salmos un sadedzināja.

Kaladu gājieni ciešāk saistās ar senajiem jauna gada sagaidīšanas ritiem. Dalībnieki, tērpušies dzīvnieku maskās, dziedājuši mitoloģiska satura dziesmas. "Kalado", "kaladū", "labo" u. tml. refrēni, iespējams, ir aizguvumi no senkrieviem. Minēto dziedājumu saturs sakņojas baltu mitoloģijā. Vēl XX gadsimta sākumā kaladu gājieni notikuši Latgalē, daļēji Zemgalē un Austrumvidzemē.

Populārākās maskas bija āzis (simbolizēja auglību), vilks un lācis (lai pielabinātos šiem zemniekiem bīstamajiem plēsoņām), nāve (norāda uz saitēm ar senčiem, veļiem).

Ķekatnieku (čigānu, budēļu) izdarībās nozīmīga loma bija ķekatnieku vai budēļu tēva rīkstei. Ar to katrā mājā "nopēra" mājas ļaudis. Šai rīkstei piedēvēja maģisku auglības un tikumības nesējas ietekmi.

Izzūdot rituālo izdarību sākotnējai nozīmei, tās pārtapa jautrās, izklaidējošās spēlēs. Še arī saskatāmi iedīgļi tautas drāmai, jo maskojušies ļaudis centās iespējami precīzi atdarināt atveidoto dzīvnieku un putnu balsis un kustības. Protams, rituālajās darbībās un dziesmās bija sava tiesa primitīvisma, citas ideoloģijas. Taču senie latvieši asajos, dažkārt pat sakāpināti satīriskajos dialogos un dziesmās savā veidā "izlādēja" sevī dziļi ieslēgto tuvību pirmatnīgajam, auglīgajam Zemes spēkam, lai pēcsvētku ikdienā jo stingrāk ievērotu tikumības normas.

Senais latvietis ikdienā un svētkos savu Dievu (visa labā un pilntiesīgā atzinumu) ir meklējis un atradis klusumā, kad novērsis haosu un nodibinājis kārtību un saskaņu ar cilvēkiem un dabu.

Novēlu arī jums iejusties Ziemassvētku klusajā gaisotnē un sajust īstu mīlestību, ko tie dāvā!!!

LINDA KALNIŅA

...pasaulē

Precīzi nav zināms, kad īsti cilvēki sāka atzīmēt **Ziemas saulgriežus** un svinēt tos kā **Saules atgriešanās** svētkus. Kādā grāmatā, kas sarakstīta 1948. gadā un kuras nosaukums ir "4000 gadu ar Ziemassvētkiem", apgalvots, ka **Mezopotāmija** bija pirmā valsts, kur svinēja Saulgriežus.

Saulgrieži tiek svinēti ļoti daudzās pasaules valstīs. Svinību vēsturiskajā pamatā ir senās bailes, ka zūdošā dienas gaisma var neatgriezties, ja cilvēks neveiks rituālus.

Senie cilvēki kaulā ieskrāpēja atzīmes par Mēness cikliem. Tikpat uzmanīgi viņi vēroja Saules ceļu, atzīmējot svarīgākos notikumus ar rituāliem, lūgšanām saviem dieviem un dievībām. Mūsu tagadējās tradīcijas ar svecēm, eglēm un svinībām ir daudzu tūkstošu gadu senu rituālu atbalsis.

Ļoti daudzas seno kultūru tautas veidoja savus nozīmīgākos arhitektūras pieminekļus - kapenes, tempļus, akmens krāvumus un svētvietas, saskaņojot to stāvokli ar Saulgriežiem. Stounhedža tam ir lieliska liecība. Mazāk zināma ir Ņūgrandža Īrijā. Tā ir milzīga 5000 gadu sena apļveida akmens celtne, vēl senāka nekā Stounhedža un Ēģiptes piramīdas. Šīs būves velvju galā tieši saulgriežos uz mirkli krīt Saules stars. Šis stars apspīd akmens kausu ar sarežģītiem griezumiem - spirālēm, acu formām un Saules diskiem. Tāda veida būves neapšaubāmi bija ar lielu garīgu nozīmi.

Ziemas saulgrieži tika svinēti kā Ziemassvētki tikai laika gaitā, kad kļuva par reliģiskiem svētkiem. Daudzkārt šie svētki bija saistīti ar buršanos un zīlēšanu, piešķirot saulgriežiem maģisku nozīmi.

Jau sen pirms Ziemassvētkiem, ziemas vidū mēdza svinēt svētkus. Ziemassvētku svinību datumu izvēlējās pāvests Jūlijs I IV gadsimtā, un šis datums sakrita ar pagāniskajiem Ziemas saulgriežiem, Saules atgriešanos. Nodoms bija aizvietot pagāniskos rituālus ar kristīgajiem. Dažas kristiešu baznīcas svin Ziemassvētkus 7. janvārī.

Daudzas tagadējās Ziemasvētku tradīcijas sasaucas ar senajām reliģijām.

Krievijā bija Ziemassvētku (buršanās) zīlēšana ar svecēm. Meitenei vajadzēja sēdēt tumšā istabā divu iedegtu sveču un divu spoguļu priekšā. Spoguļi atspoguļoja viens otru. Meitene skatījās septītajā atspulgā un tur varēja ieraudzīt savu nākotni.

Vācijā Ziemas saulgriežos būvēja akmens altāri Mājas dievietei Bertai. Bija ticējums, ka ar ugunskuru dūmiem Berta vēsta cilvēkiem nākotni.

Spānijā traukā tiek samesti papīriņi ar svētku dalībnieku vārdiem. Vēlāk šie papīriņi tiek izvilkti pa diviem kopā; ticēja, ka šie cilvēki būs draugi visu nākamo gadu.

Skandināvijā ģimenes locekļi Saulgriežos noliek visus savus apavus vienkopus, lai dzīvotu mierā un saticībā visu nākamo gadu.

Daudzās kultūrās pieņemts, ka Ziemassvētkos nodzisusi svece vai ugunskurs ir uz nelaimi. Rūpēsimies, lai mūsu sveces deg spoži!

Zviedrija

Zviedri pirms Kristietības atzīmēja Ziemas saulgriežus ar dīvainu nosaukumu - "Ziemas vidus asinis", šajos svētkos bija pieņemts upurēt gan dzīvniekus, gan cilvēkus. Svētki notika noteiktās kulta vietās, kurās šodien uzbūvētas vairums Zviedrijas baznīcu. Misionāru uzstājības rezultātā pagāniskās tradīcijas tika pārtrauktas m. ē. 1200. gadā (iespējams, paši misionāri kādreiz tikuši upurēti). Šie svētki parādīja godu vietējiem dieviem, lūdzot viņiem ziemas ātrāku atkāpšanos. Ziemas Skandināvijā ir tumšas un bargas; nenoliedzami, tas bija vēl pirms centrālapkures ieviešanas. Dievi tika uzskatīti par ļoti vareniem. Sākot no šiem senajiem laikiem, ceturtdiena ieguva nosaukumu no Kara dieva Tora vārda, piektdiena - no Auglības dievietes Frejas.

Tibeta

Piecas dienas ilgas svinības notiek ap rituāla kārti, pārklātu ar zvaigznēm, krustiem un pentagrammām. Dejotāji ir ģērbušies šausminošās maskās, lai aizbaidītu ļaunos garus no nākošā gada. Līksmošana un lūgšana notiek piecas dienas, beigās kārts tiek nogāzta.

Ēzeļa svētki viduslaiku kristietībā

Kādreiz tas bija svarīgs uzvedums, kas attēloja svētās ģimenes bēgšanu uz Ēģipti. Šie svētki kļuva ļoti populāri, kad pārveidojās par humoristisku parodiju, kurā tika godināts ēzelis - ievests baznīcā, kur priesteris un baznīcēni brēca kā ēzeļi. Baznīca apspieda šo parodiju XV gadsimtā, lai gan arī pēc tam tā nezaudēja savu popularitāti.

Itālija

La Befana ir Itālijas Salavecītis. La Befana, labā burve, uz slotas izlaižas cauri dūmenim, lai saliktu rotaļlietas itāļu bērnu zeķītēs. Leģenda stāsta, ka Befana slaucījusi grīdu, kad trīs gudrie gājuši garām un uzaicinājuši viņu apraudzīt Kristus bērniņu. Viņa atteikusies, jo esot aizņemta. Vēlāk burve pārdomājusi, bet bija jau par vēlu. Tā vēl joprojām burve Ziemassvētku priekšvakarā dodas meklēt Kristus bērniņu, atstājot dāvanas katrā mājā.

Sviesta skulptūru festivāls - budistu Jaunais gads

Jaunā gada svinībām budistu mūki veido sviesta skulptūras, kas attēlo dažādus gada simbolus. Skulptūras ir pat līdz 10 m augstas un tiek apgaismotas ar speciālām eļļas lampām. Labākajiem skulptoriem tiek pasniegtas balvas.

Pakistāna

Senākās Pakistānas tradīcijas attiecas uz pirmskristietības ēru. Ziemas saulgriežu laikā senais pusdievs atgriežas, lai savāktu dāvanas un nogādātu tās pie augstākas būtnes Derao. Šo svinību laikā meitenes un sievietes attīrās rituālajās peldēs. Viņas tur rokās maizes klaipus, kad vīrieši aplaista viņas ar ūdeni. Vēlāk zēni un vīrieši attīrās ar ūdeni un nedrīkst sēdēt krēslos līdz vakaram, kad to sejas tiek apslacītas ar kazas asinīm. Pēc šīs šķīstīšanās sākas lielas svinības ar dejošanu, dziedāšanu, ugunskuriem un mielošanos ar kazas gaļu.

Anglija

Anglijā fermeri ņēma savus ieročus un devās uz ābeļdārzu, sameklēja tajā vecāko koku, sastājās tam apkārt, dziedāja, dzēra sidru un šāva gaisā. Kad viņi atgriezās mājās, sievas viņus nelaida iekšā tik ilgi, līdz viņi neuzmināja, kāds ēdiens tiek gatavots.

XIX gadsimtā Anglijā bija populāras Ziemassvētku izpriecas, kad kausā tika aizdedzināts brendijs, kurā iemeta rozīnes. Svinību dalībnieki mēģināja izraut degošās rozīnes no kausa un mest mutē. Tā kā liesmas nodziest, tiklīdz rozīne nokļūst mutē, tad ātrums un roku veiklība ir ļoti svarīgi.

Redīsu nakts Meksikā

Šīs neparastais pasākums notiek Meksikā katru gadu 23. decembrī. Svētki sākušies XIX gadsimtā, kad Spānijas kolonisti ieveda redīsus. Meksikā redīsiem nav mums pierastās apaļās formas, tie ir sagriezušies, augdami akmeņainā augsnē. Redīsu neparastās formas tiek izmantotas, veidojot figūriņas, kas atveido Bībeles ainas. Svētki beidzas ar krāšņu uguņošanu.

Salauzto adatu festivāls Japānā

Šie budistu svētki notiek katru gadu 8. decembrī. Kādreiz tajā piedalījās tikai šuvēji, šodien jebkurš, kas šuj. Adatām tiek izveidots speciāls altāris, tā centrā ir sojas biezpiena panna. Biezpienā tiek sadurtas salauztās adatas, skan lūgšanas un pateicība adatām par labo kalpošanu vecajā gadā. Vēlāk adatas nonāk savā atdusas vietā - jūrā - kopā ar biezpienu. Ungārijā Jaungada naktī jaunieši iet no mājas uz māju un apsveic to saimniekus, vēl labklājību. Jaungada galdā starp dažādiem ēdieniem nav putnu gaļas, jo tur valda uzskats, ka tad laime var aizlidot no mājas.

Šveices kalnu ciemos Jaungadā ievēlē skaistuma karalieni. Tai uzliek vainagu, kurā deg sveces.

Itālieši Jaungada naktī izmet no savām mājām vecas lietas un nevajadzīgus traukus. Tas sagādājot labklājību.

Holandē Jaungada maltītē pasniedz pīrādziņus ar rozīnēm, ko namamātes cep tikai reizi gadā. Pusnaktī visi kuģi salutē par godu Jaunajam gadam.

Somu meitenes Jaungada naktī pār plecu met zābaciņu. Ja tas nokrīt ar purngalu pret durvīm - būs kāzas. Jaungada dāvanas tiek pasniegtas tikai pret izpirkumu - jānodzied dziesma vai jādanco.

Skoti Vecgada vakarā neslēdz savu māju durvis. Jebkurš mājā ienācis cilvēks ir gaidīts viesis. Naktī skoti iet uz ielas un pusnaktī dzied tautasdziesmas.

Arābu zemēs "Pēc Allaha gribas" katrs mēnesis sākas ar to vakaru, kad, saulei rietot, parādās šaurs jaunā mēness sirpītis. Tāpēc Jaungads šajās zemēs nav noteiktā kalendāra dienā.

Kubieši Vecgada vakarā visus traukus piepilda ar ūdeni, bet pēc pusnakts to pa logiem lej uz ielas. Tas nozīmē, ka cilvēki Jaunajā gadā cits citam novēl visu tīru un gaišu kā izlietais ūdens.

Meksikā apjomīgu māla trauku piepilda ar saldumiem. Tas viesis, kas ar aizsietām acīm atrod un sasit šo trauku, Jaunajā gadā būs laimīgs.

Vjetnamā Jaungada naktī pieņemts draugiem dāvināt persika zariņu. Tuvinieki ilgi sēž pie uguns, stāsta pasakas un interesantus notikumus. Tur valda uzskats, ka vjetnamieši nevis dzimšanas dienā, bet gan Jaungada naktī kļūst par gadu vecāki.

Japānā par Jaungada iestāšanos ziņo simts zvana sitieni, bet pēc minūtes vēl astoņi sitieni. Pa ielām iet dejojošā lauvas procesija, kas sastāv no četriem vīriešiem maskās. Vecgada vakarā japāņi piestā grūž rīsus, pie mājas ieejas izstiepj salmu auklas, lai netiktu iekšā ļaunie gari.

Indiešiem ir sens ticējums, ka Jaungada dienā neviens nedrīkst būt ļauns, ērcīgs vai dusmīgs. Kāda būs bijusi pirmā Jaunā gada diena, tāds būs viss gads.

Materiālu sagatavojušas
LINDA UN ANDA

JŪSU ZINĀŠANAI

Sejas kopšana ziemā

Ādas tips

1. Sausa āda.
2. Normāla.
3. Jūtīga.
4. Taukaina, poraina, piņņaina.
5. Vīstoša, ļengana, ar krunkām.
6. Jaukta jeb kombinēta āda.

Sausa āda

Var būt jebkurā vecumā, tomēr galvenokārt pēc 35 - 40 gadiem, kā arī pēc nepareizas kosmētikas lietošanas 18 - 20 - 25 gadu vecumā, galvenokārt seju mazgājot ar ūdeni un ziepēm, kā arī tīrot ar spirtotiem losjoniem.

Ko darīt? Vakaros obligāti seju attīra no putekļiem, make-up un sviedriem ar kosmētisko pieniņu, attīrošo krēmu, gelu vai želeju vai speciālām sejas ziepēm (pērkamas aptiekā). Pēc tam seju noskalo ar ūdeni, tad vēlreiz notīra ar vatē samērcētu toniku bez spirta, visbeidzot uzklāj mitrinošo nakts krēmu vai barojošo vitaminizētu krēmu ar A, D, E vitamīniem.

Zem acīm liek speciālu acu želeju vai krēmu.

No rīta seju atsvaidzina ar toniku bez spirta, uzliek nakts krēmu (ziemā to drīkst darīt, jo lielāks sals, jo barojošāku krēmu liek rītos uz sejas), tad uzklāj mitrinošo pūderkrēmu (salā tas der kā aizsargslānis pret "brīvajiem radikāļiem" - salu, sniegu, lietu, vēju. Zem acīm uzklāj acu želeju. Tad visu seju nopūderē ar kompakto (vai birstoši) pūderi. Ja plaisā lūpas vai kaktiņi - liek speciālu bezkrāsas lūpu krāsu, lūpu balzāmu ar vitamīniem vai serumu, vai krēmu, kas aizsargās tās no sala. Virsū vēl uzklāj lūpu krāsu ar otiņu.

Ieteicams - vienu reizi nedēļā apmeklēt kosmētisko kabinetu, kur papildus tiks veikta sejas, kakla un dekoltē masāža sausai ādai, uzlikta barojoša, mitrinoša, muskuļus stiprinoša maska, uzklāts barojošs vai mitrinošs nakts (dienas) krēms, uzlikts viegls *make-up*.

Mājās: vienu līdz divas reizes nedēļā var uzlikt maskas.

1. Olas dzeltenums - 1 gab.
Olīveļļa (mandeļļa) - 1 tējk.
Sajauc un uzklāj uz sejas, kakla. Patur 20 min. Nomazgā ar siltu, pēc tam aukstu ūdeni (minerālūdeni).

2. Olas dzeltenums - 1 gab.
Skābs krējums - 2 tējk.
Burkānu sula - 1 tējk.
Sajaukt. Uzklāt uz sejas. Paturēt 20 min. Zem acīm uzliek acu krēmu vai olīveļļu. Masku noņem ar siltā ūdenī samērcētu frotē dvieli. Tālāk seju notīra ar toniku, pēc tam uzklāj mitrinošo (barojošo) krēmu.

Taukaina āda jākopj tikpat rūpīgi kā sausa. Atšķirības ir šādas:

1. Katru vakaru pēc ādas attīrīšanas ar gelu, želeju vai pieniņu kā papildus epidermas lobīšanas nolūkā lieto pīlingu, kuru tur uz sejas 15 min., paberzē ar pirkstu galiem, pēc tam seju mazgā ar lielu ūdens daudzumu. Tad - bezspirta toniks.

2. Maska, lai savilktu, attīrītu poras:

a) sarīvē gurķi (nedaudz), sajauc ar borskābes pulveri - 0,5 tējk. (pērk aptiekā). Sajauc, putriņu tur 10 - 15 min., pēc tam noskalo ar ūdeni, tad toniku;

b) tomāta mīkstumu tur uz sejas 10 - 15 min., noskalo ar ūdeni, tad toniku;

c) Skābs jogurts - tur 15 min., noņem ar aukstu ūdeni, tad toniku.

3. pēc visām šīm maskām uzklāj mitrinošo krēmu (ne barojošo, ne vitaminizēto, ne krēmu ar liposomām, ne ar keramīdiem, arī ne kliņģerīšu vai kumelīšu krēmu. Šie krēmi taukainai, porainai ādai neder, jo taukainu ādu vajag nomierināt, savilkt poras, mazināt spīdumu, taukainību.

Ja nav mitrinoša krēma, var izlīdzēties ar alojas želeju. Nogriež nelielu zaļās alojas lapas gabaliņu, pārgriež to uz pusēm un ierīvē seju. Pagaida, kamēr nožūst, tad piepūderē seju.

4. Obligāti jāievēro diēta.

* plkst. 8.00 - katru dienu tukšā dūšā jāizdzer glāze minerālūdens vai aukstas tējas;

* plkst. 10.00 - ūdens ar citronu; tālāk - jogurts ar "Musli" maisījumu;

* plkst. 12.00 - vārīti kartupeļi ar mizu un klāt ļoti daudz salātu (bietes, burkāni, svaigi un skābēti kāposti, zaļie zirnīši, redīsi, gurķi, tomāti, paprika. Sajaukt ar eļļu (1 ēdamkarote pa dienu);

* plkst. 15.00 - tēja ar citronu;

* plkst. 16.00 - salāti. Zivs - svaiga vai marinēta;

* plkst. 17 - 18 - rieksti, rozīnes, āboli, burkāni (svaigi), banāni;

* plkst. 19 - 20 - daudz minerālūdens.

Mazāk uzturā lietot (vai nemaz):

- baltmaizi ar sviestu vai margarīnu;
- desu vai žāvētas vistas;
- frī kartupeļus;
- šokolādi;
- čipsus;
- kafiju;
- smalkmaizītes, kūkas, tortes;
- krējumu, majonēzi, ketčupu;
- cūkgaļu, sālītas zivis;
- pankūkas.

Ievērot produktu savstarpējo savienojamību!

Ēst pēdējo reizi plkst. 19.00! Ja gribas ēst, tad vajag daudz dzert vai apēst kādu augli.

Vēlams attīrīt organismu no kaitīgiem vielumaiņas produktiem, jo visas nelaimes rodas no nepareizas ēšanas!

Konsultēties ar dietologu vai savu kosmetologu.

Vēlams iztīrīt seju vienu reizi mēnesī, kosmētiskajā kabinetā, lai atbrīvotu poras no taukiem.

Mājas apstākļos to varētu darīt, tādā gadījumā sejas ādu uzlabo karsta pirts, sauna, duša, vanna, taču sejas ādas tvaicēšana ar jonizētu tvaiku kosmētiskajā kabinetā ir pilnīgāka un tas notiek kvalificētā speciālista klātbūtnē.

Visbiežāk sastopams ir **jaukts ādas tips.**

T zona (piere, deguns, zods) - taukaini, vaigu kauli - sausi, jūtīgi vai pleķaini.

Kā cīnīties pret sarkanu degunu?

Obligāta ir dermatologa konsultācija. Jāievēro diēta, A, B, C vitamīnu lietošana.

Nedrīkst ēst sāļus, asus, piparotus ēdienus, kafiju, šokolādi.

Ārīgi - lieto speciālas ziedes un kosmētiskajā kabinetā veic speciālas procedūras (masāžas un maskas).

Izplūduši asinsvadi uz sejas

Tos var likvidēt kosmētiskajā kabinetā ar elektrokoagulācijas metodi, iznīcinot (piededzinot) tos pavisam. Procedūra nav sāpīga, jo tiek lietoti anestēzijas līdzekļi.

Vai taukainai ādai ziemā var likt tonālos krēmpūderus?

Var un vajag, jo šim nolūkam ir speciāli izstrādāti mitrinoši ārstnieciski zāļu pūderkrēmi, kas mazina tauku dziedzeru sekrēta darbību, novērš spīdumu un ādas lobīšanos.

Tādi ir *Annefug simplex, Dercome* (nopērkami aptiekā) u. c. kosmētisko firmu sarakstā.

Vai drīkst sauļoties solārijā?

Ja tiek veikta sejas ādas tīrīšana, tajā dienā nav ieteicams sauļoties solārijā, bet gan nākošā, sākotnēji 10 - 15 min. pārdienās.

Pēc solārija nav vēlams iet dušā un mazgāt ķermeni ar ūdeni, bet gan sviedrus noslaucīt ar mitrām salvetēm.

Kad drīkst veikt epilāciju sejai vai vaksāciju ķermenim?

Vislabāk to veikt, kad apmatojums ir 1 - 2 cm garš. Pēc vaksācijas nav ieteicams iet dušā, saunā, bet gan uzlikt pēcepilācijas šķīdumus, kas mazina apmatojuma ataugšanu. Tā turpināt 5 vakarus pēc kārtas, pēc tam - neregulāri.

LARGIJA ERIŅA,
profesionalās kosmētikas un epilācijas centra "Derma" vadītāja, kosmētiķe

Fuksēšanās mākslinieku gaumē jeb kā bija tad, kad mēs vēl bijām studenti

Lasot rakstus "Universitātes Avīzē" par šī gada fukšiem, fukšu iesvētīšanas ballēm un tradīcijām, kas saistās ap šiem pasākumiem, domāju, ka avīzes lasītājiem būtu interesanti uzzināt par to, kā fuksējās 70. gadu mākslinieki. It īpaši tādēļ, ka 70. gadi ir tik ļoti "modē".

Ļoti daudz ir tāda, kas jau ir bijis 70. gados - apģērbā dominē melnā krāsa, kurpes ir uz augstām zolēm, jeb kā toreiz sauca - "platformenes". Tiek valkāti gan īsi, gan gari svārki, gan šauras bikses jeb "trubenes", gan platās bikses, kuras kādreiz dēvēja par "kļošenēm". Līdzīgas ir arī problēmas. Un tomēr, man jāsaka..., kad mēs augām..., tad... Kā tad bija, kad mēs augām, jeb kādas bija studentu problēmas un attiecības pirms... 25 gadiem?

VMA, jeb, kā toreiz sauca, Teodora Zaļkalna Valsts mākslas akadēmijā es nokļuvu taisnā ceļā no "rozīšiem" jeb Jāņa Rozentāla Rīgas mākslas vidusskolas. Tāds pats ceļš bija vairumam manu nākamo kursa biedru. Taču bija arī vecāki studēt gribētāji "no malas". Tā vieniem bija knapi 18 gadi, bet citiem - 36 gadi. Pirmais, ar ko mums nācās sastapties, bija milzīgā brīvības sajūta un milzīgā brīvība. Pēc skolas dzelžainās disciplīnas varējām darīt ko vien gribējām! Mēs paši bijām sava laika un savas kabatas saimnieki. Mūsu stipendija bija 16 rubļi mēnesī. Tā kā nekādi bagātnieki mēs nebijām. Strādāt oficiāli drīkstēja tikai no 5., 6. kursa. Slodze bija milzīga. Akadēmijā mēs pavadījām visu dienu no plkst. 8.30 līdz plkst. 18.00, arī sestdienas.

Otrā lielākā vērtība pēc brīvās gaisotnes bija tas, ka mums blakus bija personības. Katrs no mācību spēkiem bija personība jeb, pat varētu teikt, dzīvā mākslas vēsture, un arī katrs students bija unikāls un neatkārtojams. Nokļuvuši akadēmijā, mēs, jaunie, kopējām vecāko kursu studentu ģērbšanās stilu, gleznošanas manieri, stāju un vispār dzīves stilu.

Trešā vērtība bija ļoti labestīgā attieksme no vecāko kursu studentiem un mācību spēkiem. Mēs organiski jutām, ka ar katru no mums burtiski "auklējās", katru talantu cienīja un loloja. Lai cik dīvaini arī tas neizklausās, bet mūsu vidū nebija skaudības, nenovīdības vai konkurences. Katrs no mums priecājās par saviem un otra panākumiem. Tādēļ, pats par sevi saprotams, ka visas balles un fuksēšanās notika ļoti izsmalcināti, sirsnīgi un galanti.

Jāpiemetina, ka pat vārdu "fuksis" mēs nepazinām, mums tā bija "iesvētīšana". Katrai nodaļai bija sava iesvētīšana, un es savu - gleznotāju iesvētīšanu - saņēmu 1974. gada rudenī. Tā sākās ar izdarībām akadēmijas vestibilā, kur mūs - pirmkursniekus - sasēdināja "tačkās" un katru pēc kārtas izvizināja pa akadēmijas koridoriem, stāviem, simboliski iepazīstinot ar akadēmiju. Sāpīgākais bija brauciens pa kāpnēm, pēc tā gan radās daži zilumi uz pēcpuses. Pēc iepazīstināšanas mums aizsēja acis un ieveda kādā slepenā telpā. Kad acis atsēja, mēs ieraudzījām, ka atrodamies skaisti izdekorētā telpā, kuras vidū bija garš galds, bet pie galda bija improvizēta Leonardo da Vinči glezna "Svētais vakarēdiens": gleznas dzīvo kopiju tēloja mūsu mīļie profesori (I. Zariņš, K. Ubāns, I. Vecozols, G. Zemgals utt.) un vecāko kursu studenti (M. Polis, L. Purmale utt.). Viņi visi bija ģērbušies renesanses drēbēs un cienājās pie šī bagātīgi klātā galda. Tālāk viņi uzdeva mums dažādus grūtus vai kutelīgus jautājumus iz mākslas vēstures un iz dzīves pieredzes. Arī mūs uzcienāja... ar krāsām no mākslinieku paletes. Taču krāsu vietā izrādījās krējums, ievārījums, tomātu biezenis, bet no trauciņa, kurā mākslinieks mērcē otu, bija jāiedzer... nē, nē, ne jau atšķaidītājs, terpentīns vai petroleja, ... tas bija vissmalkākās markas konjaks. Jā, arī krāsa bija jānogaršo ar paletes nazi jeb špakteli.

Tad sekoja ne mazāk pārsteidzoša lieta: mūs aicināja ieņemt vietas

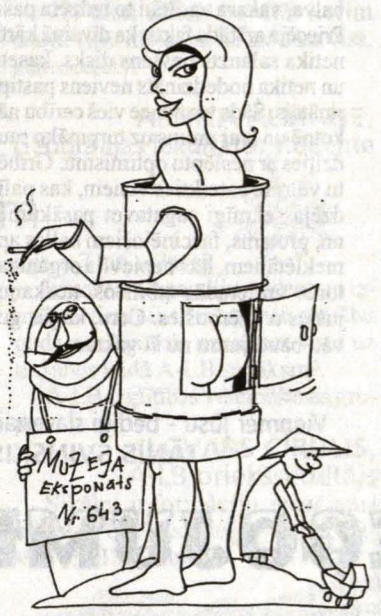

pie cita galda, kurš viss bija pārklāts ar papīru un uz šī papīra bija uzzīmēti šķīvji ar ēdieniem. Tā uz viena šķīvja bija gan tārpains ābols, cepts rublis vai marinēta asaka. Viss bija ļoti reāli uzzīmēts un izkrāsots. Tikai pēc šīs garīgās iestiprināšanās mēs varējām pievienoties Svētā vakarēdiena apustuļiem un sākt lustēties. Jauki bija tas, ka šī iesvētīšana notika kopā ar mācībspēkiem un tajā nekad nebija vietas kādai mērcēšanai, apkrāsošanai vai vēl stulbākai izdarībai, lai gan tieši krāsu, otu un ūdens akadēmijā netrūka, nemaz jau nerunājot par tēlnieku telpās esošām ģipša vannām un mālu kalniem.

Daudz populārāki par iesvētīšanām 70. gadu Rīgā bija akadēmijas karnevāli. Karnevāla laikā neiztika bez miličiem pie VMA durvīm, gribētāji lauzās pūļiem. "Ejam uz "Akušku!"" bija buramvārdi, aiz kuriem slēpās visas tās bohēmiskās vaļības, kas notika tikai un vienīgi mākslas templī. Šīs vaļības noteikti izpaudās arī tērpos.

Tā kāda Mākslas akadēmijas modele izveidoja sev apkārt no kartona krāsniņu (šādu krāsniņu ļoti skaisti ir uzgleznojis Jānis Rozentāls savā gleznā "Mākslinieka darbnīcā"). Pati viņa nemitīgi smēķēja, tādēļ pa krāsniņas dūmeni vēlās dūmi. Taču pats trakākais saistījās ap krāsniņas durvīm, atverot tās varēja visā krāšņumā aplūkot modeles dibenu... Netrūka vēl citu traku izdarību. No akadēmijas lielās zāles balkona par virvi augšup, lejup nemitīgi rāpās septiņi rūķīši. Tie bija puiši, kuru vienīgais apģērba gabals bija sieviešu ziemas siltās bikses, jeb "bumbierenes" - rozā krāsā. Pa akadēmijas koridoru šaudījās ķīniešu rikša, bet manāmi apreibusi stutējās "Zaļkalna māmiņa" ar uzrakstu uz krūtīm pakārtā kartonā "Ar rokām neaiztikt, esmu muzeja eksponāts".

80. gados mākslinieku delverības "pārmetās" uz republikas radošās jaunatnes nometnēm. Mākslinieki atkal izcēlās ar izdomu un rīkoja loterijas, kurās eksponāti bija... dzīvie mākslinieki. Tā katrs nometnes dalībnieks no rīta par 50 kapeikām nopirka loterijas biļeti, bet vakarā jau vinnēja lielo balvu. Mākslas vēsturnieks komentēja katru balvu un aprakstīja tās dotības, trūkumus, kā ar to jārīkojas. Kādas bija balvas un laimesti? Atceros, ka bija porcelāna lellīte, kāda jauna, skaista gleznotāja, kura pēc "lietošanas" bija jāatdod atpakaļ muzeja fondos, bija diskabols, kurš nemitīgi kāvās un bija lielais laimests. Kāda cita gleznotāja, skaistu krūšu īpašniece bija uzlīmējusi ar medu sev uz krūšu galiem "sudraba" konfekšu papīra zvaigznītes. Bet lielākais apbalvojums bija šīs zvaigznītes nolaizīt ar mēli... Laimētājs bija gluži bāls, stīvs un nelaimīgs, un nebija spējīgs balvu saņemt.

Var jau bezgalīgi dalīties ar atmiņām un idejām, bet galu galā ir cits laiks. Varbūt tas, kas it kā smieklīgs un pikants bija pirms 25 gadiem, tāds nešķiet tagad, tomēr, manuprāt, no "mūsu laikiem" un izdarībām varētu mācīties izdomu, savstarpējo cieņu un galu galā - mīlestību vienam pret otru, jo citādi fuksēšanās sāk līdzināties bēdīgi slavenajai "ģedovščinai". Manuprāt, studentiem vajadzētu būt vairāk inteliģentiem tieši pēc būtības - savā sirdī, dvēselē un nevis domāt, ka diploms nosaka inteliģences pakāpi vai kultūras līmeni.

INGMĀRA ZĀLĪTE

studentu padomes lapa

LU Studentu padomes vēlēšanas

Šogad LU Studentu padomes (LU SP) vēlēšanās piedalījās 1660 studentu – mazliet vairāk nekā 1997.gadā. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, aktivitāte procentuāli ir nedaudz mazinājusies, jo audzis LU studentu skaits. Tomēr arī šoreiz aktivitāte ir Eiropas līmenī: 12.9%. Derīgu vēlēšanu zīmju ir 1609 (+123, salīdzinot ar 1997.gadu).

Bija 5 kandidātu saraksti, kas sacentās 25 vietu dēļ. Vēlēšanās jau iepriekšējā gadā piedalījās Nacionālā apvienība, Kosmosa noslēpumu zinātājs (KNZ) un Paisums, pirmo reizi balotējās Saules spēks un Studentu ceļš, kurš ij nepārvarēja 5% barjeru.

KNZ balsu skaits bija 523 (+26 jeb 5.2%), īpatsvars – 32.5% (-0.9%), gūto vietu skaits – 8 (0). Nacionālā apvienība guva 488 balsis (+157 jeb 47.4%), 30.3% (+8.0%) un 8 (+2) vietas. Paisums (iepriekš – Patiesi godīgi studenti) saņēma 397 balsu (+158 jeb 66.1%), 24.7% (+8.6%) un 6 (+2) vietas. Tātad "vecie" saraksti palielinājuši ietekmi LU SP.

Visvairāk nākamajā LU SP būs ekonomu – 6, tad ģeogrāfu un teologu – pa 4, vēsturnieku, juristu un ķīmiķu – pa 3, kā arī viens pedagogs un biologs. Attiecībā uz studentu skaitu jāizceļ teologi, kas ievērojamu pārstāvību panāca, organizēti atbalstot savus kandidātus un svītrojot citu fakultāšu cilvēkus Nacionālās apvienības sarakstā.

Īpaši jāpiemin KNZ panākumi ķīmiķos, biologos, vēsturniekos un ģeogrāfos (60.7% pret 15.4% citur), Nacionālā apvienības sasniehumi teologos, ģeogrāfos, pedagogos un filologos (66.9% pret 13.8%), Paisums ekonomos un fizmatos (73.1% pret 3.7%), Saules spēks juristos (45.3% pret 6.0%) un Studentu ceļš ekonomos (9.5% pret 0.7%).

LU SP būs 6 sievietes un 8 locekļi no iepriekšējās LU SP.

Iecirkņu sūdzību lapās nekādi nopietni pārkāpumi nav fiksēti, bet dažu īpatņu brēkāšana par nelikumībām jau pieder pie demokrātijas – tāpat kā Māliņa un Landmaņa protesti pēc Saeimas vēlēšanām. LU SP Vēlēšanu komisija ir gatava to argumentēti atspēkot.

RĪTVARS EGLĀJS

Kandidātu sarakstu balsis											
Fakultāte	*NA*		*KNZ*		*SS*		*SC*		*P*		*Kopā*
Bioloģijas	6	5.8%	97	93.3%		0.0%	1	1.0%		0.0%	104
Ekonomikas un vadības	9	2.3%	33	8.5%	10	2.6%	37	9.5%	300	77.1%	389
Filoloģijas	53	68.8%	8	10.4%	12	15.6%	2	2.6%	2	2.6%	77
Fizikas un matemātikas	9	9.2%	14	14.3%	17	17.3%	2	2.0%	56	57.1%	98
Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu	115	59.9%	74	38.5%	1	0.5%		0.0%	2	1.0%	192
Juridiskā	31	20.9%	41	27.7%	67	45.3%	1	0.7%	8	5.4%	148
Ķīmijas	1	1.0%	97	97.0%	1	1.0%		0.0%	1	1.0%	100
Medicīnas	8	100.0%		0.0%		0.0%		0.0%		0.0%	8
Pedagoģijas un psiholoģijas	75	53.6%	55	39.3%	6	4.3%	2	1.4%	2	1.4%	140
Svešvalodu	25	51.0%	3	6.1%	4	8.2%		0.0%	17	34.7%	49
Teoloģijas	92	100.0%		0.0%		0.0%		0.0%		0.0%	92
Vēstures un filozofijas	64	30.2%	101	47.6%	37	17.5%	1	0.5%	9	4.2%	212
Kopā	488	30.3%	523	32.5%	155	9.6%	46	2.9%	397	24.7%	1609
Mandāti	8		8		3		0		6		25

"Bet Elviss ir dzīvs"

Jeb atmiņas par saldajiem 60 un 70

Jā, ja kāds vēl šaubās, ka Elviss ir dzīvs, tad viņš varēja par to pārliecināties 26. novembra vakarā, Krišjāņa Valdemāra ielā 48 – Ķīmijas fakultātes rīkotajā pasākumā. Kā jau ierasts Ķīmiķos, pirms pasākuma interesenti varēja iegūt informāciju no daudzsološas un neaizmirstamas plakātu sērijas. Šoreiz gan pasākums ārpus fakultātes netika reklamēts. Tas ar vienu galveno domu – lai neatvilinātu 90 un 80 gadu beigu tehnomānus, reperus, reivistus un citus līdzīga mūzikas stila piekritējus no Ekonomistiem un Fizmatiem. Un kā izrādās, atnākušie vakara tematiku bija izpratuši pareizi. Katrs, kas vēlējās, varēja vakara gaitā atrast savu Ringo un Polu, vai atpazīt Elvisu dažādās vecuma stadijās. Netika aizmirsti arī smēķēt gribētāji – dažāda veidu zālītes bija pieejamas visiem (sākot ar kaņepēm un beidzot ar augstākās klases cigaretēm). Nespēja vēl pulkstenis nosist astoņus ar pusi, kad pasākums, protams, nesākās. Taču tas tikai uzkurināja publikas kaislības, un, tuvojoties 21 un 30 minūtēm, tā publika bija nokvēlināta līdz ultraseksuālai kvēlei. Pasākums iesākās ar lielisku balonu spridzināšanu un visu lielo mūzikas grandu godināšanas brīdi. Un pēc vārdiem Let's Go Party – atskanēja vienbalsīgs pūļa atzinības (gārdziens). Patīkami vakara vadītājus pārsteidza Studentu padomes sagatavotais priekšnesums un, loģiski, arī galdiņš. Pēc Studentu padomes iznāciena vēl ilgi zālē valdīja šokējošs klusums. Šajā vakarā visi, kam pie sirds tuvas ir šo gadu melodijas, varēja tās izdziedāt jebkādā aranžējuma. Tas, protams, pateicoties Ķīmijas fakultātes profesionālā maestro Valtera gādībai. Un, kā izrādījās vakara gaitā, gribētāju bija tik daudz, ka vienīgais mikrofons tika salauzts. Tā teikt: "Ne pašam, ne Sašam!". Sekojošā konkursā – "Mūzikas boss" vislabāk orientēties prata vēsturnieks no Studentu padomes Uvis Lāpstiņš, kāds ķīmiķis ar iesauku Ventiņš un vairāk ķīmiķis nekā ģeogrāfs Gatons Batons Kanapē. Pēc papildkonkursa rādītājiem publika un žūrija par labāko atzina Batonu. Viņš tad arī saņēma godam nopelnīto balvu. Pasākuma morālo spožumu gan aptumšoja fakts, ka no fakultātes biezā gala (pasniedzējiem) nebija ieradies pat viens vienīgs pārstāvis (nemaz nerunājot par diviem vai trim). Un tāpēc vadītāju lēmumu, kā dāvanu, torti, viņiem neredzēt kā savas ausis, publika uzņēma ar nedalītu atzinību. Diemžēl vakara nogalē Inta Skerškāna striptīzs gan izplaika, jo organizatori nebija parūpējušies par adekvātu alkohola daudzumu. Tas ļoti apbēdināja atnākušos, un viņi vienbalsīgi nolēma, par spīti aizrādījumiem, no fakultātes aizvākties tikai ap pl. 5.30. Negaidīts, bet patīkams pārsteigums bija viesu ierašanās. Starplaikos starp nevēlamajām, karstajām dejām notika vēl pāris konkursu. No tiem īpaši gribētu izcelt galdiņu konkursu, kurā tikai žūrijas nekompetences un uzpērkamības dēļ nevinnēja absolūtie līderi – ceturtais kurss, virs kuru galdiņa bija jūtama tāda kā Elvisa aura. Kā jau to varēja gaidīt, viscūcīgākā galdiņa titulu izcīnīja Studentu padome, kā arī maģistru apvienotais galdiņš. Par to, ka cilvēki pasākumam ir gatavojušies, varēja pārliecināties arī konkursā "ekskluzīvākais imidžs". Tērpi un sejas bija tik daudzveidīgas, ka likās, ka pasākumā ir ieradies viss plašais Elvisa draugu, kolēģu un radu pulks tieši no koncerta. Tā arī nespēdami vienoties, kam pienākas balva, vakara vadītāji to izdzēra paši. Priecēja arī tāds fakts, ka dīvainā kārtā netika salauzts neviens disks, kasete un netika nodedzināts neviens pastiprinātājs. Šāda tendence vieš cerību nākotnē un ļauj mums uz turpmāko raudzīties ar neslēptu optimismu. Gribētu vēlreiz pateikties visiem, kas palīdzēja sekmīgi sagatavot pasākumu, un, protams, fascinējošiem balles apmeklētājiem, kas nepievīla organizatorus un ieradās atbilstoši noskaņojušies un ģērbušies. Ceru, ka jūs guvāt baudījumu no šī vakara.

Vienmēr jūsu - bēdīgi slavenais
JĀNIS ŠVINSKIS

Infodienas

Ziemas un vienkārši parastu svētku drudzis dzenas mums pakaļ un tūlīt, tūlīt noķers mūs un ieraus milzīgā svētku virpulī, kurš griezīs, griezīs un vēlreiz griezīs, bet neskatoties uz visām šīm viļņojošām un satraucošām svētku izjūtām mūsos, ir tāda parādība kā INFOdiena, kuru nespēj ietekmēt itin nekas, un tā ir un pastāvēs vēl ilgu laiku, kamēr vien būs LU un kamēr vien fakultāšu pārstāvji ziņos par notiekošo savās fakultātēs. Tad sāksim ar **Filoloģijas fakultāti,** kurā 26. novembrī beidzot notika fukšu balle. Tiesa gan pati fukšu balle tika rīkota Inčukalna pirtī "Atmiņas". Nu ko, viss bija baigi forši, izņemot pašu 1. kursu – pilnīgi nekādas aktivitātes (no apmēram 80 fukšiem ieradās 11). Turklāt fakultātes pašpārvalde joprojām rūpīgi gatavojas rīkot Ziemassvētku karnevālu. Savukārt **Ķīmijas fakultātē** 26. novembrī tika rīkots Elvisa atceres pasākums "Elvis ir dzīvs", par kuru sīkāk ir atsevišķs raksts, bez tam ķīmiķi sadarbībā ar pedagogiem 3. decembrī organizēja Volejbola nakti. Bet **ekonomistu** pašpārvaldē datoram ir jauns monitors, turklāt viņi 17. decembrī Vāgnera zālē rīko Ziemassvētku balli (ierašanās vakarkleitās un frakās). Bez tam šīs fakultātes telpas tiek dekorētas atbilstoši Ziemassvētku noskaņai. Savukārt **svešvalodniekos** kā parasti nezin kad, bet noteikti būšot, Ziemassvētku balle turklāt ēdnīcas telpās. Turklāt arī šeit kopā ar SP vēlēšanām notika pašpārvaldes vēlēšanas (tie labākie ir iekšā). Bet vēsturnieki pašpārvaldes vēlēšanas rīkos 17. decembrī, kuru nobeigumā paredzēta arī Ziemassvētku balle kopā ar mācībspēku un vēl nezināmas grupas piedalīšanos. **Ģeogrāfos** savukārt pašpārvaldes vēlēšanās uzvarēja grupējums zem kodētā nosaukuma "Varavīksnes krāsotāji", kā arī visu pagājušo nēdēļu notika ģeodienas ar diapozitīvu konkursu, preses konferenci un nakts pasākumu ceturtdien. Vienīgās ziņas par biologiem ir tādas, ka 10. decembrī pie viņiem notika karnevāls. Tad, nu sveicam visus svētkos un atgādinām, **ka nākošās INFOdienas notiks 16. decembrī 18.00** (SP priekšsēdētāja lūdz visus aktīvistus noteikti ierasties).

EDGARS MELNIS

TICĒJUMI, PAREĢOJUMI

Atceries, mazo draudziņ, ja Salatētis ož pēc tabakas dūmiem, tad tas īstenībā ir kaimiņš Koļa. (LU ĶFSPP)

Ja Salatētim ir kājās tava tēva kurpes, tad tavs tētis ir viltvārdis.

Ziemassvētku nebūs, jo suns ir apēdis pēdējo bezdelīgu. (J. Švinska pareģojums)

Ja Ziemassvētku vakarā nāk miegs, tad laikam Jāņu naktī nebūsi gulējis. (A. Klepera pareģojums)

Ja Ziemassvētkos Kalniņam būs labs noskaņojums, tad arī pārējiem būs labi. (LU PPFSP)

Ja gribi dāvanu no Salaveča, kas brauc ar moci, tad neskaiti viņam dzejoli, bet ielej benzīnu. (Kislijs)

Ja Ziemassvētku naktī meita apskries ap kopmītnēm, tad viņa ierauzīs virinātāju. (LU PPFSP)

Ja kādas meitas Ziemassvētku vakarā atstātajā dvielī slaucījies Voldemārs, tad viņi apprecēsies. (V. Burģa pareģojums)

Ja Ziemssvētku vakarā uz Čaka ielas redzi Sniegbaltīti, tad tu viņu vari iegūt.

Novēlējumi

Lai laime ienāk visur, kur vien spēj iespraukties. (A. Geidāns)

KNZ klusais Ziemassvētku konkurss

Neskatoties ne uz ko (pat uz badu Zimbabvē) tautas apjūsmotais KNZ superģenerālkonkurss ir piedzīvojis otros Ziemassvētkus. Kā jau šādos gadījumos pierasts, atbilžu kastīte un parsmail KNZ adrese ir pārkarsusi līdz zaļgankvēlei no pareizajām atbildēm un tūkstošgalvainā pūļa apsveikumiem. Svinīgs paldies par rakstītajiem cimdiem un tautiskajām šallēm. Bet nu pāriesim pie nopietnākām lietām. Jūs, protams, pamanījāt, ka ar katru kārtu jautājumi kļūst arvien grūtāki, un lēnām izkristalizējas erudīto pūlis, kurš parasti atbildes kož kā riekstus. Arī šoreiz varčšim apsveikt laimīgo uzvarētāju, kuram fortūna nepagrieza muguru izvēles brīdī. Tātad, mistiskais L.G. no nulles zonas, steidzami ierodies pēc godīgi vinnētās balvas, kā veicināšanas balvu konkursa veterānam Bēdīgi Slavenajam Švinskim izsniedz daļu no viņa leģendārās fonotēkas, kā arī A. Zariņai no VFF fakultātes (iesauka Rižā). Uzvarētaji balvas var saņemt SP. Jā, diemžēl, jākonstatē, ka vispārējais KNZ morālais līmenis ir krities, jo kāds jaunietis zem segvārda U. Malders, atļāvās atsūtīt nepareizas atbildes un milzumdaudz necenzētu lamuvārdu. Par tādu izgājienu žūrijas komisija nolēma viņu diskvalificēt līdz Jāņiem (vismaz). Runājot par roņiem, tie šoreiz izpaliks. Nu gan ir pienācis laiks klusā Ziemassvētku konkursa jautājumiem.

1) Ja Ziemassvētku vecītim kājās ir tava tēva kurpes, tad:
a) viņš ir viltvārdis tētis;
b) piedzēries igaunis;
c) humpalā pabijis kaimiņš Genādijs;
d) Ziemassvētku vecītis ir apzadzis tēti.

2) Ja Ziemassvētku vecītis pie tevis pēkšņi neierodas, tad:
a) suns ir apēdis pēdējo bezdelīgu;
b) Somijā valda bads, un visi ziemeļbrieži ir notiesāti (ar gardu muti);
c) viņu pieķēra dodot kukuļus muitā;
d) Somijā, protams, valda bads, un visiem ziemeļbriežiem ir po……

3) Kurš no KNZ parasti plaģiē Ziemassvētku vecīti?
a) Didzis Ustups, jo viņam ir plakanā pēda;
b) Gatis Bālgalvis, jo viņam ir nenormālākais spēks;
c) jebkurš, izņemot Švinski un Melni, jo viņi parasti ir Sniegbaltītes.

Nu tad tā, mīlīši, gaidām atbildes un sirsnīgi kopā ar jums svinam Ziemassvētkus un Jauno gadu. Vienmēr jūsu KNZ.

RE KĀ

Ziemassvētku norises Rīgā

16.-31.12. plkst. 12.00 - 17.00, darbdienās
Izstāde: "Sešas jaunas krāsas" A. Dīriņas, L. Priedītes, L. Karules, K. Japiņas, I. Dzintares, I. Veineres gobelēni;
Lauras Ušķas "Ziemassvētku miniatūras";
PAIJAS "Eglīšu retro rotas".
Ieeja brīva.
RTU Garīgās kultūras centra kamerzālē "Mansards", Krāmu ielā 2
Uzziņas pa tālr. 7212477

16.12. plkst. 18.00
Rīgas mūzikas skolu Ziemassvētku koncerts
Rīgas Latviešu biedrības nama Zelta zālē, Merķeļa ielā 13
Informācija pa tālr. 7222932

16.12. plkst. 19.00
Latvijas Bērnu fonda rīkotais labdarības koncerts bērniem.
Biļetes var iegādāties Kongresu namā.
Cena Ls 2,50.
Rīgas Kongresu namā, K. Valdemāra ielā 5
Informācija pa tālr. 7323374, 7323830 - kase.

17.12. plkst. 18.30
Ziemassvētku lielais koncerts.
Piedalās kori GAUDEAMUS, un citi dziedātāji, stīgu ansamblis, vokālā grupa PUTNI
Anglikāņu baznīcā, Anglikāņu ielā 2a.
Informācija pa tālr. 7212477.

18., 19.12. plkst. 19.00
Ziemassvētku koncerts.
Piedalās koris KAMĒR, J. Lūsēns, ērģelnieks Aivars Kalējs, solisti Ieva Akurātere, Rodrigo Fomins, Zigfrīds Muktupāvels, Ingus Ulmanis, Agnese, Aigars Grauba, Jānis Sproģis.
Jaunajā Sv. Ģertrūdes baznīcā, Brīvības ielā 119.
Informācija pa tālr. 7377236.

21. - 31., 12.1998.
01. - 06.01.1999. plkst. 11.00; 13.30; 15.30
Ziemassvētku muzikāls uzvedums "Vinnija Pūka Ziemassvētki"
Rīko EGMONT LATVIJA un Rīgas domes Kultūras pārvalde. Uzveduma režisors inscenētājs Valdis Liepiņš. Lācīša Pūka un viņa draugu lomās iejutīsies aktieri - Artūrs Skrastiņš, Dainis Gaidelis, Vita Vārpiņa u. c., kā arī deju ansambļa "Dzintariņš" dalībnieki.
Rīgas Kongresu namā, K. Valdemāra ielā 5.
Informācija pa tālr. 7321081

22., 23. 12. plkst. 11.00
Ziemassvētku sarīkojums "Svētki lielajā silā"
RKTMC "Mazā Ģilde", Amatu ielā 3/5.
Informācija pa tālr. 7210093.

22., 29.12. plkst. 19.00
Muzikāla programma
""Zaļās Vārnas" zaļā egle"
"Zaļajā Vārnā", Krāmu ielā 2.
Informācija pa tālr. 7212477.

22.12. plkst. 19.00
Kamerkora AVE SOL Ziemassvētku koncerts.
Programmā pasaules komponistu "AVE MARIA".
Ieeja ar ielūgumiem.
Koncertzālē "Ave Sol", Citadeles ielā 7.
Uzziņa pa tālr. 7027570; 7770777.

22.12. plkst. 19.00
Ziemassvētku koncerts. Piedalās kamerkoris SENAIS KALNS, vīru koris AUSEKLIS un zēnu koris AUSEKLĪTIS; mākslinieciskais vadītājs Eduards Grāvītis
Latvijas Mākslas akadēmijā.
Informācija pa tālr. 575579.

23.12. plkst. 18.00
Ziemassvētku sarīkojums
Rīgas Zoodārza kolektīvam.
Kultūras pils "Ziemļblāzma" mazajā zālē.
Tālrunis uzziņām - 7342016.

25.12. plkst. 15.00
K. Sen-Sanss "Ziemassvētku oratorija".
Izpilda Ieva Ezeriete, Līga Drozda, Zane Seņavska, Egīls Jākobsons, Ivars Cinkuss, Aivars Kalējs, jauniešu koris BALSIS, diriģenti Ints Teterovskis un Agita Ikauniece un Rīgas Latviešu biedrības Latvijas jauniešu simfoniskais orķestris Mārtiņa Berga vadībā.
Programmā: K. Sen-Sansa, F. Pulenka, M. Pretorius-J. Sandstrēma un Dž. Ratera skaņdarbi.
Rīgas Domā.
Tālrunis uzziņām - 7210093.

26.12. plkst. 11.00
Tikšanās ar Liepājas ceļojošā teātra aktieriem un Ziemassvētku vecīti pašiem mazākajiem.
un
plkst. 14.00; 17.00
Uzvedums "Smiekli sniegā" - dziesmas kopā ar bērnu vokālo studiju KNĪPAS un KNAUĶI; spēles, rotaļas un dāvanas.
Ielūguma cena Ls 3.
Rīgas Latviešu biedrības nama 2. stāvā, Merķeļa ielā 13.
Informācija pa tālr. 7227890.

26.12. plkst. 22.00
Karnevāla nakts "No zemes līdz paradīzei" sola jums, gan zemes izpriecas, gan iespēju mirkli nokļūt septītajās debesīs. Uz zemes un paradīzē jūs iepriecinās - vakara saimnieki Māris Pūris un Romāns Grabovskis, cirkus mākslinieki, mūziķi no Cēsīm Viļņa Auziņa vadībā un no Rīgas, Jāņa Irbes vadībā, Edītes Ābeltiņas deju grupa no Salaspils, sporta deju dejotāji, eņģeļu koris un vīru koris ABSOLVENTI Arvīda Platpera vadībā. Un vēl - danči sķīstītavā, zīlēšanas salons "Orākuls", bāri un kafejnīcas, "Mis Paradīze" un "Misters Grēcinieks" vēlēšanas, paradīzes radio, loterijas un konkursi!
Ieejas kartes - RLB Grāmatu galdā no 14. decembra.
Ls 4 - viesiem bez maskām;
Ls 3 - viesiem maskās;
Ls 2 - RLB biedriem.
Rīgas Latviešu biedrības namā, Merķeļa ielā 14.
Informācija pa tālr. 7227890.

Kā uzvesties eksāmenā, kuru tev nav izredžu nokārtot?

Paņem līdzi spilvenu un izliecies snaužam.

Paņem eksāmena biļeti un joņo ārā, saucot: "Esmu dabūjis slepenos dokumentus!"

Ja tas ir matemātikas eksāmens, atbildi to esejas formā. Ja tas ir eksāmens literatūrā, atbildi ar simboliem un skaitļiem.

Eksāmena laikā saloki papīra lidmašīnu un tēmē to pret eksaminatora kreiso nāsi.

Izlasi un atbildi uz eksāmena jautājumiem skaļā balsī. Kad tevi aicina apklust, atbildi, ka nespēj domāt klusu.

Uzaicini uz eksaminācijas telpu līdzjutējus.

Atbilžu lapā katram jautājumam pieraksti pamatotu atteikumu atbildēt. Piemēram: atsakos atbildēt, jo tas ir pretrunā ar manu ticību. Esi radošs!

Paņem uz eksāmenu līdzi mājdzīvnieku.

Iebrāzies eksaminācijas telpā, ārprātīgi lūkojoties apkārt. Pasniedzējam izdves: "Viņi ir mani atraduši, man jāatstāj valsts..." un izskrien no telpas.

Rakstisku eksāmenu izpildi ar krītiņiem vai fluoriscējošiem flomāsteriem.

Eksaminācijas telpā ienāc čībās, halātā un dvieli ap galvu.

Atbildi eksāmenu izdomātā valodā. Matemātikas eksāmenā izmanto romiešu ciparus.

Saņemot eksaminācijas lapu, nekavējoties apēd to.

Paņem uz eksāmenu resnu melno flomāsteri, ar to nosvītro visas eksāmena atbildes un jautājumus.

Ierodies uz eksāmenu pilnīgi piedzēries ("pilnīgi piedzēries" nozīmē, ka eksāmena vidū tu sāc raudāt un saukt mammu).

Skaļi komentē pasniedzēja izskatu.

Ierodies eksāmenā, uzvilcis masku un klaigā "Esmu Operas spoks!" tik ilgi, līdz tevi izdzen ārā.

Paņem eksāmena biļeti, aplūko to, sāc smieties, sakot: "Un tādiem niekiem ir jākavē laiks! Mūsu dienas ir skaitītas!"

Paņem līdzi ūdenspistoli.

Atnāc uz eksāmenu bruņinieka bruņās, neaizmirstot paņemt līdzi zobenu.

Paņem uz eksāmenu līdzi cilvēku, kas tev eksāmena laikā varētu izdarīt muguras masāžu. Pārliecini pasniedzēju, ka tas ir nepieciešams, jo tev ir problēmas ar asinsriti.

Kad ienāc eksaminācijas telpā, sāc žēloties par karstumu. Izģērbies.

Kad saņem eksāmena biļeti, uzmācies pasniedzējam un mēģini izspiest no viņa atbildes uz jautājumiem.

Atnes balonus, piepūt tos un spēlējies.

Noliec sev priekšā uz galda kādu figūriņu, ko pielūgt, piemēram, milzīgu Budu. Pielūdz viņu. Neizslēdz upurēšanas ceremoniju.

Paņem līdzi mūzikas instrumentu, spēlē to. Ja tevi lūdz pārtraukt, paskaidro, ka spēlēšana palīdz domāt.

Tulkojusi **ANDA**

Skaņas un saskaņas korī "Sonore"

Dziesmu vairogs vienmēr ir atsitis karus, palīdzējis grūtās un ļoti grūtās dienās, dziesmas vienmēr skanējušas priecīgos, svinīgos un jautros brīžos. Arī kora "Sonore" dziesmu vara pastāv jau kopš 1987. gada. Koris veidojies līdz ar atjaunoto Latviju. Tā vadītājs un diriģents ir Edgars Račevskis, ar kori strādā arī diriģents Mārtiņš Ozoliņš. Šie gadi ir bijuši aktīvi, pilni dažādu notikumu, dzīvots pārmaiņu virpulī un vēl joprojām jūtams tā tuvums.

Uz jautājumu, vai esat apmierināts ar darba procesu un tā rezultātu, kora vadītājs atbildēja: "Apmierināts nevar būt nekad, tad jau viss beidzas, vajadzīgs turpinājums, mūžīgi nesasniedzama smaile, uz kuru tiekties."

Kora sastāvā pārsvarā ir studenti - jauni cilvēki, ideju pilni, ar vēlmi strādāt un radoši izaugt. Visi gan nav no pirmsākumiem, bet vai tam ir liela nozīme, galvenais, lai ir gaidītais rezultāts. Arī repertuārs ir plašs - dažāda rakstura kompozīcijas un skaņdarbi, sākot no latviešu tautasdziesmām līdz jauno komponistu darbiem, varētu pat teikt avangardam. Ziemassvētku tuvums visapkārt atgādina, ka tieši koris "Sonore" ierakstīja pirmo Ziemassvētku kaseti un tas bija tālajā 1989. gadā. Bez panākumiem nav bijis arī šis gads. Aizskandināti diskusijām apvītie Dziesmu svētki, Jāzepa Vītola mūzikas dienas Gaujienā un nesen notikušais projekts CHAIN. Tā ir apmaiņas programma starp Eiropas mūzikas augstskolām, kura beidzot sasniegusi arī Latviju. Šis projekts sevī ietvēra ne tikai koncertus, bet arī diskusijas, referātus un interpretācijas par XX gadsimta problēmām. Par piedalīšanos projektā koris ir atzinīgi novērtēts, īpaši uzsverot repertuāru un kompozīciju izvēli. Savukārt labi rezultāti sasniegti, koncertējot ārvalstīs - Spānijā, Zviedrijā, Itālijā un īpaši Šveicē.

Maestro Edgars Račevskis visiem LU studentiem novēl priecīgus Ziemassvētkus un veiksmi sesijā, piebilstot, ja kādam ir vēlme dziedāt, tad koris "Sonore" jūs gaida.

Mēģinājumi notiek Mazajā ģildē, otrdienās plkst. 18.00 un ceturtdienās plkst. 18.30.

Vēl tikai atliek novēlēt korim daudz labu ideju un, lai izdodas viss, kas iecerēts!

ARNITA ĀLMANE,
Ģeogrāfijas fakultātes studente

Nolikums par studentu stipendijām

Mērķis: Piešķirot stipendiju, Austrālijas - Latvijas biedrības (Melburnā) mērķis ir atbalstīt centīgus, bet materiāli mazāk nodrošinātus lauku jauniešus, kuri 1998./99. mācību gadā apgūst LU politisko zinātņu, tieslietu, ekonomikas un vadības, kā arī žurnālistikas studiju programmas, kuri veic sabiedriski nozīmīgus darbus un kuri pēc LU beigšanas nodomājuši strādāt valsts likumdošanas vai pārvaldes iestādēs.

Ilgums: A-LB(M) stipendiju maksā vienu studiju gadu (no 1998. gada septembra līdz 1999. gada augustam).

Stipendiju skaits: A-LB(M) ir noteikusi, ka 1998./99. mācību gadā stipendiju piešķir 6 (sešiem) studentiem:

1) trim lauku jauniešiem no Cēsu rajona un

2) trim jauniešiem no citiem Latvijas lauku rajoniem.

Stipendijas lielums: A-LB(M) ir noteikusi, ka viena studenta stipendija ir 7 lati mēnesī.

Izmaksa: Stipendiju studentam izmaksā vienreiz trimestrī vai mācību gada noslēgumā, uzaicinot viņu uz tikšanos kādā A-LB sanāksmē.

A-LB Izglītības veicināšanas grupa

ILGVARS CĪRULIS,
A-LB priekšsēdētājs

Sīkāku informāciju iespējams saņemt "UA" redakcijā - Raiņa bulvārī 19, 136. telpā.

Vizuālā degustācija

Ja Jums ir mazliet laika un vēlaties izkliedēt negulēto nakšu dullumu, kas studentiem jauc galvas pirmssesijas laikā, aizejiet un paklaiņojiet pa Vecrīgu.

Ziemassvētku laikā tā allaž izskatās kā piesnigusi pasaka ar mājīgi izgaismotiem namu logiem, noslēpumainām gaismiņām Doma laukuma bruģī un sidrabainām spuldzītēm lielajā tumšzaļajā eglē laukuma vidū.

Turpat netālu L. Pils ielā 18 bibliotēkā-salonā "Vecrīga" varat iegriezties, lai "vizuāli nodegustētu" visai neparastas piparkūkas. Šoreiz tie nav groziņos sabērti cepumiņi, bet gan no mīklas izcepta Doma katedrāle, Trīs brāļi un Jēkabielas ainiņa.

Bet Ziemassvētku laiku Vecrīgā rāda piparkūku pulksteņi.

Neticat? Aizejiet un pārliecinieties paši.

HELGA INGEBORGA MELNBĀRDE

PALAUZI GALVU

Sastādījusi **SANDRA IKSTENA**

Horizontāli: 5. Īstenībai atbilstošs. 7. Slaidas. 9. Vicas. 10. Valstu apvienības agrākos laikos. 11. Dekoratīvs materiāls telpu iekšsienu apdarei. 12. Pārdevējs agrākajos laikos. 14. Brūces apsaitējums. 16. Lauksaimniecības dzīvnieki. 19. Zaudēt parasto kārtību. 20. Jūtīgs. 21. Respektējama. 22. Preču pieprasījums. 24. Tādas, kas nav dārgas. 27. Šauras pārejas no dēļiem vai kārtīm. 30. Uzvarēt kaujā pretinieku. 32. Atrast pareizo atbildi. 33. Neliela saldūdens zivs ar tumšām šķērssvītrām. 34. Krustisku stieņu veidojums aizžogošanai. 35. Nelielas, slaidas siļķveidīgo kārtas zivis. 36. Auga augšanas vieta un apstākļi.

Vertikāli: 1. Šaujamieroču daļas. 2. Skaņdarba vārdi. 3. Karpu dzimtas saldūdens zivs. 4. Noteikts daudzums. 5. Aizbildnis, aizstāvis. 6. Izturīgi. 7. Ostas pilsēta ASV ZR. 8. Apskāvieni. 13. Cilvēka mūža posms. 15. Uzturlīdzekļi. 16. No jauna, vēlreiz. 17. Mērķēt. 18. Mīksts, smags, viegli kūstošs metāls. 21. Sliņķis. 23. Apdzīvota vieta Cēsu rajonā. 25. Savāds, dīvains. 26. Daudzgadīgs asteru dzimtas ārstniecības augs. 28. Brīvs, viegls sniega kristāls. 29. Matu veidojums, frizūra. 30. Liela platdibena laiva. 31. Stūrainas formas trauki kaut kā ievietošanai.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums

Horizontāli: 1. Arests. 6. Efekts. 10. Butes. 11. Laikus. 12. Akmeņi. 13. Krīze. 14. Maskas. 16. Psalmi. 17. Skābeklis. 22. Eiterpe. 23. Sindikāts. 25. Batālijas. 26. Akcijas. 30. Viedoklis. 34. Collas. 35. Skraji. 36. Cilas. 37. Nomest. 38. Buržuā. 39. Skart. 40. Sislas. 41. Liesma.

Vertikāli: 1. Aplams. 2. Elipse. 3. Tauvas. 4. Sudrabs. 5. Redzoklis. 7. Fokuss. 8. Krekls. 9. Stiķis. 15. Skeptiķis. 16. Piedēklis. 18. Kijas. 19. Iejāt. 20. Aktis. 21. Otras. 24. Valdnieks. 27. Skvairs. 28. Acenes. 29. Olimps. 30. Vaisla. 34. Skauti. 32. Baržas. 33. Milāna.

Ziemassvētku koncerts Universitātē

Koncerts, veltīts LU studentiem, pasniedzējiem un darbiniekiem, notiks 21. decembrī pl. 19 LU Lielajā aulā. Koncertā piedalīsies senās mūzikas ansamblis "Canto", kamerorķestris, jauktais koris "Juventus". Ieeja brīva. Visi laipni aicināti!

LU fonds "Juventus"

Mīlestības tests

Uz katru jautājumu jādod tūlītēja atbilde, un tā jāvērtē:

jā, bez šaubām! - 7
jā! - 6
jā, zināmā mērā - 5
nevaru pateikt - 4
domāju, ka nē - 3
nē! - 2
nē, nekādā ziņā! - 1

1. Kad viņai (-am) ir slikts garastāvoklis, mans uzdevums ir to uzlabot.
2. Jūtu, ka varu viņai (-am) ļoti uzticēties.
3. Esmu atklājis (-usi), ka varu atstāt nepamanītu viņas (-a) kļūdu.
4. Esmu gatavs (-a) viņas (-a) labā darīt visu.
5. Jūtu, ka esmu ar viņu ļoti saistīts (-a).
6. Ja mēs nespētu vairs būt kopā, justos ļoti nelaimīgs (-a).
7. Kad jūtos vientuļš (-a), mana pirmā doma ir uzmeklēt viņu.
8. Viena no manām galvenajām domām ir doma par viņas (-a) labsajūtu.
9. Es spētu viņai (-am) visu piedot.
10. Jūtos atbildīgs (-a) par viņas (-a) dzīvi.
11. Man patīk, ka viņa (-š) man uzticas.
12. Kad esmu ar viņu, bieži lūkojos viņai (-am) acīs.
13. Man būtu grūti bez viņas (-a) dzīvot.

Rezultāti:

* Vairāk par 85 punktiem. **Esi uzmanīgs (-a)! Vai tikai mīlestības vietā nav iestājusies akla apbrīna un dievināšana?**

* 70 - 85 punkti. **Tevi ir pārņēmušas spēcīgas mīlestības jūtas. Tu esi apskaužams un laimīgs cilvēks, ja spēj ko tādu izjust!**

* 50 - 70 punkti. **Tu vēl esi ceļā uz Lielo Mīlu. Nekādā ziņā nesteidzini notikumus!**

* Mazāk par 50 punktiem. **Tavas "lielās" jūtas vēl nav "uzņēmušas ātrumu", tās vēl snauž. Varbūt viņa (-š) nav tā (tas) īstā (-ais) un vienīgā (-ais)? Varbūt tev pašam (-ai) pietrūkst romantikas...**

DALĪBNIEKA ANKETA

Anketā dotās ziņas tiks izmantotas tikai raidījuma vajadzībām. Fotogrāfijas atpakaļ neizsniedz. Lūdzu, rakstiet drukātiem burtiem!

Ja Jūs šobrīd neesat precējies (-usies), ja Jums ir astoņpadsmit gadu - vienalga, pirmo vai jau nez kuro reizi - IZMĒĢINIET SAVU LAIMI "LAIMES SPĒLĒ"!

"LAIMES SPĒLE" - tā ir iespēja iepazīties!
"LAIMES SPĒLE" - tā ir iespēja piedalīties!
"LAIMES SPĒLE" - tā ir iespēja laimēt ceļojumu!

Vārds, uzvārds
Adrese
Tālrunis (mājās) (darbā)
Dzimšanas vieta
Dzimšanas gads, datums, mēnesis
Izglītība (mācību iestādes nosaukums)
Profesija un darbavieta
Ģimenes stāvoklis; bērnu vecums
Veselības stāvoklis
(lūdzu, atzīmējiet jebkuras fiziskās īpatnības)
Jūsu vecums
Jūsu augums
Jūsu latviešu valodas prasme
Partnera/-es vēlamais vecums
Partnera/-es vēlamais augums
Partnera/-es vēlamā matu krāsa
Partnera/-es vēlamais ģērbšanās stils
Partnera/-es vēlamā izglītība

Aizpildītu anketu ar jaunu fotogrāfiju, lūdzu, sūtiet: "LAIMES SPĒLEI", Latvijas TV, Zaķusalas krastmalā 3, Rīgā, LV-1509.

Pateicamies Universitātes rektoram prof. J. Zaķim, Universitātes vadībai par to, ka neesat aizmirsuši mūsu tautas labākās tradīcijas un ar savu patieso uzmanību palīdzat mums nenovecot pirms laika un joprojām justies piederīgiem un vajadzīgiem Universitātes saimei!

Gaišus Ziemassvētkus un sparīgu Jauno gadu!

Universitātes pensionāru saime

Cienītā Gertjē Antones kundze! Vissirsnīgākie sveicieni, laba vēlējumi, pateicība Ziemassvētkos un Jaunajā gadā!

Universitātes pensionāri

KONKURSI

"Jumava" iesaka

Paldies par atsaucību iepriekšējā konkursā! Ceram, ka ne vienu vien ir iepriecinājušas apgādā "Jumava" izdotās grāmatas, tāpat arī iespēja poētiskajā kafejnīcā "Amanda", Dzirnavu ielā 73 pie kafijas tases iepazīties ar jaunākajām grāmatām!

Un nu - jauns konkurss - iespēja iegūt kādu apgāda "Jumava" izdoto grāmatu!

1. Kurā, nesen izdotajā (apgāda "Jumava") grāmatā var izlasīt šīs (un ne tikai) rīmes:

Eima bišu klausīties
Ziemassvētku vakarā;
ja bitītes repu skalda,
tad būs reiva vasariņa.

Aukstums lien pa visām šķirbām,
brīnums, kā mēs nenotirpām,
malkas šķūnī dziļā tumsā,
visu nakti bumsā, bumsā!

Kas man tādas iesnas dos,
kādas uznāk Ziemassvētkos?...
Nevaj'g veselību postīt,
logā leduspuķes ostīt.

2. Uz kurieni ceļo kādas apgādā "Jumava" izdotās grāmatas autore - Jurga Ivanauskaite?

3. Kuru latviešu rakstnieku daiļdarbus "Jumava" ir izdevusi kopotos rakstos?

4. Kādā sērijā iznākušas grāmatas: Brigite Blobela "Es tevi nevaru ciest", Čerstija Šēna "Mēness feja".

Iepriekšējā konkursa pareizās atbildes:

1. Apgāda "Jumava" poētiskā kafejnīca "Amanda" atrodas Dzirnavu ielā 73.
2. Sērijā "Pieskārieni" iznākušas šādas grāmatas: Gundega Repše "Pieskārieni. Kurts Fridrihsons"; Māris Čaklais "Im Ka. Imants Kalniņš laikā un telpā".
3. Sērijas "Aiz apvāršņa" pirmā grāmata ir Grigorija Rozentāla "Vienatnē pāri Āzijai".
4. Viss par vīniem aprakstīts Akseļa Riteņa grāmatā "Vīna pasaule".
5. Tautā iemīļotais mūziķis, kurš teicis šos vārdus, ir Imants Kalniņš.

Uzvarētāju godā INGUS SONDORS un ANITA KOVAĻEVSKA.

SVEIKI, KINOMĪĻI!

Ziemassvētkos vēlamies iepriecināt atkal ar kinokonkursu. Jautājumi šoreiz par kinoteātri "Daile".

1. Kad dibināts kinoteātris "Daile"?
2. Kāds ir princips repertuāra izvēlē?
3. Kad notika kinoteātra rekonstrukcija?
4. Ar ko atšķiras zāles "Daile I" un "Daile II" ?

Uz iepriekšējo konkursu pareizi atbildējuši INGUS SONDORS, ANDŽELA PANKOVA un MĀRIS NOVIKS.

Atgādināsim pareizās atbildes:

1. Gvineta Paltrova filmējās kopā ar Bredu Pitu filmā "Septiņi".
2. Pīters Hovits kā aktieris piedalījies filmās "Tēva vārdā" un "Kādas mātes dēls".
3. Maikls Duglass saņēma pirmo "Oskaru"kā aktieris par filmu "Volstrīta".
4. "Arsenāla" ietvaros Sergejam Eizenšteinam svinēja 100 gadu jubileju.
5. Filma "Lielās cerības"uzņemta pēc Čārlza Dikensa romāna motīviem.

Atbildes uz abieu konkursu jautājumiem gaidām līdz 21. decembrim "UA" redakcijā Raiņa bulv. 19 - 136. telpā vai pastkastītē foajē.

STUDENTIEM

GARBO

Mēs esam skaistumkopšanas salons ar jaunu filiāli

"Basteja Pasāžā".

Mums ir ideja - sniegt vislabāko, lai būtu pa kabatai arī tev. Uzrādot studenta apliecību tu iegūsti

50% atlaidi

- matu mazgāšana, griešana, veidošana - Ls = 4 Ls
- solārijs
- un daudz kas cits.

ATNĀC, UN UZTICI SEVI MUMS !

Meklē mūs :

Basteja bulvāris16,
P.O.T.C.P. 8-20 ;
S.10 -17 tel.7 212 327

Viesnīca "Radisson SAS Daugava" 2.stāvs
P.O.T.C.P. 8 -20 ;
S.10-18 tel.7 061 154

Kaķa jeb Zaķa gads

(1951., 1963., 1975., 1987., 1999.)

Dažos Austrumu kalendāros tas ir Kaķa , bet dažos - Zaķa gads. Lai nu kā, bet Austrumu gudrie sola, ka 1999. gads būs mierīgs, tādēļ aicina atpūsties, jo savukārt 2000. tik mierīgs var neizrādīties.

Rīkojiet pieņemšanas, tērzējiet, lasiet. Gads būs patīkams diplomātiskiem cilvēkiem. Paredzamas izmaiņas valsts pārvaldē. Labvēlīgs gads cilvēcīgām un likumīgām attiecībām. Šķiet, ka likumus beidzot centīsies ievērot, ja tie būs pareizi izstrādāti.

ŽURKA - lai uzmanās. KAĶIS viņu gaida pievārtē. Būtu vēlams ne ar ko neizcelties.

VĒRSIS - tas nav ideāli, bet jau labāk. Var mierīgi strādāt.

TĪĢERIS - lai izmanto radušos izdevību atpūsties. KAĶI viņam nevar kaitēt.

KAĶIS - kāds jauks gads klusā stūrītī pie pavarda. Nekādu problēmu, nodarbošanās ar patīkamām lietām draugu lokā.

PŪĶIS - KAĶIS netraucē Pūķim spīdēt, gluži otrādi, tas viņu izklaidē.

ČŪSKA - o, viņa tīksmināsies par pelnīto atpūtu un padomās par mīlestību. Viņai veiksies.

ZIRGS - labs gads. Mīlestība, darbs, sabiedriskie pienākumi un, iespējams, nedaudz politikas.

KAZA - beidzot par viņu atcerējušies! Viņu aicina ciemos, prot novērtēt viņas sabiedrību. Ļoti izdevīgs gads.

PĒRTIĶIS - viņa lietas kārtojas lieliski. Gads labvēlīgs no visiem aspektiem.

GAILIS - nedaudz traumēts no iepriekšējā gada. Viņš būs aizdomīgs un neko neuzsāks.

SUNS - atpūtīsies, būs gandrīz priecīgs. KAĶIS viņam atnesīs mieru. Tas jāizmanto, lai stātos laulībā.

CŪKA - viss jau būtu ļoti jauki, ja gaiss nesmaržotu pēc tiesas procesa. Viņai no tā jāizvairās par katru cenu, pat samaksājot ar savu ādu.

Kaķa - Zaķa gadā dzimušajiem ir nepastāvīgs raksturs, ārkārtīgi jūtīgi. Viņu uzskatus nereti ietekmē citu cilvēku domas. Pateicoties izcilām runas dāvanām, spēj izkļūt sveikā no jebkuras situācijas. Ļoti tālredzīgi un piesardzīgi, allaž veikli atrod citu cilvēku atbalstu. Spējīgi, apzinīgi, diplomāti, vienmēr izvēlas viduscēļu. Visās lietās un vietās prot ieturēt mēru. Labsirdīgi, taču bieži vien baidās to izrādīt, tāpēc darījumos gūst lielākas sekmes nekā mīlestībā. Laimi un labklājību var gūt, saistot savu dzīvi ar Suņa, Aitas - Kazas un Cūkas gadā dzimušajiem. Labāk izvairīties no Pūķa, Tīģera un Gaiļa gadā dzimušajiem.

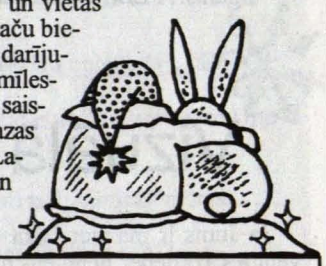

"Universitātes Avīze"

Redaktore ILZE BRINKMANE
Tekstus rediģē GINTA LEIKARTE
Datorsalikumu veido TOMS GRĪNBERGS
Numurā izmantoti ANDAS LASES, ARNITAS ĀLMANES UN INGMĀRAS ZĀLĪTES zīmējumi
Tekstus ievada BRIGITA KERSTENA, avīzes līdz jums nogādā MAREKS LAUVA

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586)
Tālrunis: 7222944; Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta.
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.